

BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ
STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ

PANEL

AVRUPA BİRLİĞİ'NDE AYRIŞMA VE 2008
TÜRKİYE İLERLEME RAPORU

Yayına Hazırlayan
Dr. Ahmet Zeki BULUNÇ

ISBN: 978-975-8571-30-7

26.03.2009

AÇILIŞ

Prof. Dr. Abdülkadir VAROĞLU
Başkent Üniversitesi
Stratejik Araştırmalar Merkezi Müdürü

Prof. Dr. Mehmet HABERAL
Başkent Üniversitesi Rektörü

PANEL YÖNETİCİSİ

Prof. Dr. Ali BOZER
Eski Dışişleri Bakan

PANELİSTLER

Prof. Dr. Hasan ÜNAL
Gazi Üniversitesi
Öğretim Üyesi

Doç. Dr. Çınar ÖZEN
Ankara Üniversitesi
SBF Öğretim Üyesi

Gürbüz EVREN
Kanal B Dış Haberler Editörü
ve
Siyaset Bilimci

Tarih: 26 Mart 2009 Saat:14.00

Yer: Başkent Üniversitesi Bağlıca Kampusu Prof. Dr. İhsan Doğramacı
Konferans Salonu Eskişehir Yolu 20.Km. ANKARA

Tel: 0312 234 14 11 **Faks:** 0312 234 15 46

<http://sam.baskent.edu.tr> E-mail: sam@baskent.edu.tr

SUNUCU- Değerli misafirlerimiz; Başkent Üniversitesi Stratejik Araştırmalar Merkezi tarafından düzenlenen “Avrupa Birliği’nde Ayrışma ve 2008 Türkiye İlerleme Raporu”nun değerlendirileceği panelimize hoş geldiniz.

Öncelikle panelimizi düzenleyen Başkent Üniversitesi Stratejik Araştırmalar Merkezi Müdürü Prof. Dr. Abdülkadir Varoğlu’nu konuşmalarını yapmak üzere kürsüye davet ediyorum.

Prof. Dr. ABDÜLKADİR VAROĞLU (Başkent Üniversitesi Stratejik Araştırmalar Merkezi Müdürü)- Sayın Rektörüm, Saygıdeğer Konuklar, Değerli Meslektaşlarım ve Sevgili Öğrenciler,

Başkent Üniversitesi Stratejik Araştırmalar Merkezi (SAM)’nin düzenlediği “Avrupa Birliği’nde Ayrışma ve 2008 Türkiye İlerleme Raporu” konulu panele hoş geldiniz, teşekkürlerinizle onurlandırdınız.

Başkent Üniversitesi Stratejik Araştırmalar Merkezi, geçmişte olduğu gibi bugün de Türkiye’nin güncel konuları yanında geleceğe ilişkin stratejik önemi haiz sorunları, öngörü ve nesnel bir şekilde ele alarak inceleme gayretini sürdürmektedir. Bu kapsamda, Sayın Rektör Prof. Dr. Haberal 2 Mart 2009 günü Stratejik Araştırmalar Merkezi’nin Avrupa Birliği konusunu sadece Türkiye bağlamında değil Avrupa Birliği’nin kendisine özgü durumunu da inceleyecek şekilde tartışmasının gerekliliğini ve küresel ekonomik krizle ortaya çıkan bir ayrışma var mı? Sorusunu ele almamız gerektiğini istediğinde; henüz ve aslında hala Türkiye’de hemen herkes Yerel Seçimlere kilitlenmişti ve bir stratejik düşünme eğilimi gözlenmiyordu. Tam 20 gün sonra 22 Mart 2009’da Dünya Bankası Başkanı Zoellick ekonomik krizin yaratabileceği “Doğu-Batı Ayrışmasını” Brüksel Forum’undaki konferansında telaffuz etti ve Avrupa Birliği’nin krizle başa çıkma stratejilerini eleştirdi.

Küresel ekonomik kriz, zaten monolitik bir yapı sergilemeyen Avrupa Birliği’nin herkesin başının çaresine bakması gibi; krizlerle başa çıkma konusunda hiç önerilmeyen bir takım stratejileri sergilemesine neden olmuştur. Aslında, uzmanlar, Avrupa Birliği ülkelerinin bazılarının önerdiğinin tersine, krizlerde bütünleşme, merkezileşme ve ölçekli ekonomilerinden yararlanmanın önemini vurgulamaktadırlar.

Öte yandan, Kasım 2008'de Avrupa Birliği Komisyonu'nda raportörün hazırlıklarını tamamladığı 90 sayfa civarındaki 2008 Türkiye İlerleme Raporu, iki hafta önce Avrupa Parlamentosu'nda görüşülmüş, ayrıca Türkiye'nin Ulusal Programı 2008'de hazırlanmış; ancak TBMM'de enine boyuna tartışılmamış ve paydaşların görüşüne açılmamıştır.

Avrupa Birliği'nin kendi dinamikleri ve Türkiye'nin ilerleme raporu kapsamında karşı karşıya kaldığı gerçeklikler; sadece Türkiye'nin değil Avrupa Birliği'nin de müzakere sürecinin bir tarafı olarak mekanik olmayan ve güven artırıcı tutum sergilemesini gerektirmektedir. Diğer bir ifade ile AB de bir "samimiyet" ve "ciddiyet" testinden geçmektedir. Samimiyet, Avrupa Birliği'nin tutarlılığı ile ilgilidir, bu tutarlılık ihtiyacı sadece Türkiye'ye yönelik değil Avrupa Birliği'nin kendi üyelerine de yöneliktir.

Ciddiyet ise her konuda doğru bilgi ve kaynağa dayanarak objektif olabilme ile ilgilidir. Örneğin, üye ülkelerin bazılarının ulusal çıkarlarını ön plana çıkaracak ilkeler üretmeleri ne kadar doğru ise bunu Türkiye Cumhuriyeti'nin yapmasına da izin vermeleri o kadar ciddi bir yaklaşım olmaktadır. Aslında, samimiyet ve ciddiyet testleri tarafların ilke merkezli davranması ile mümkün olabilecektir. (Türkiye'ye karşı bu konuda yapılan haksızlığa ve bu saptamaların büyük bir çoğunluğuna aslında Genişlemeden Sorumlu Komiser Ollie Rehn de katılmaktadır.)

Sayın katılımcılar; Avrupa Birliği müzakere sürecinde önemli bir tarihi dönüşüm olarak hatırlanacak, Avrupa Birliği'nin kendi sorunları ile başa çıkma yöntemleri ve Türkiye'ye bakış açısı, çok değerli panel başkanı ve panelistler tarafından sadece iktisadi değil, siyasi, kültürel ve yönetim ilkeleri bakımından da etraflıca ve derinlemesine ele alınacaktır.

Başta paneli yönetmeyi kabul eden Dışişleri Eski Bakanı Prof. Dr. Ali Bozer olmak üzere çok değerli zamanlarını bize ayıran panelistlere Stratejik Araştırmalar Merkezi olarak teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Panelistlerimizden Milliyet Gazetesi Yazarı Sayın Kadri Gürsel bir rahatsızlığı nedeniyle katılamayacaktır. Gazi Üniversitesi Uluslararası

İlişkiler Öğretim Üyesi Prof. Dr. Hasan Ünal panelist olarak katılmayı kabul etmiştir. Bu destekleri için ayrıca teşekkür ederiz.

Panelin düzenlenmesine ilişkin olarak hiçbir desteğini esirgemeyen başta Sayın Rektör Prof. Dr. Mehmet Haberal olmak üzere Rektörlüğümüze şükranlarımızı sunuyoruz.

Panelin içeriği ve sonuçları itibariyle ülkemizin geleceğine yönelik sağlıklı stratejiler üretilmesine katkı sağlaması dileğiyle saygılar sunuyorum.

SUNUCU- Sayın Varoğlu'na teşekkür ediyoruz.

Değerli misafirlerimiz; panelin açış konuşmasını yapmak üzere Başkent Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Mehmet Haberal'ı kürsüye davet ediyorum.

Prof. Dr. MEHMET HABERAL (Başkent Üniversitesi Rektörü)-
Çok değerli konuklar, sevgili öğrenciler; bugün bir üniversite olmanın görevini bir kere daha yerine getiriyoruz ve diyorum ki üniversiteler ülkelerin geleceğidir. Neden? Çünkü onlar bilim üretmek zorundadır. Zaten, Atatürk de öyle söylemedi mi? “Benim manevi mirasım bilim ve akıldır” dedi. Dolayısıyla, bunu her zaman söylüyorum, üniversitelerin elbette ki birinci görevi bilim üretmektir, ama onun yanında özellikle ülkemizin geleceğini ilgilendirecek sorunlara da katkı sağlamaktır.

Biz Başkent Üniversitesi olarak ve Başkent Üniversitesi Stratejik Araştırmalar Merkezi olarak hep bunu yapıyoruz; bu bizim için bir görevdir. Özellikle, son zamanlarda dünya ekonomik krizi geldi. Tabii siyasetçilerimizin kullandığı tabirleri ben burada kullanmam, gereği de yok. Hepimiz yaşadığımız için gereği yok. Bütün toplumumuz ne şekilde ekonomik krizi geçiriyor, herkes bunu iyi bir şekilde değerlendiriyor.

Bu konular gündeme geldiği zaman, gözlediğim en önemli şeylerden birisi, Avrupa Birliği'nin, hani “Avrupa Birliği” diyorlar ya, kendi içlerindeki farklı tutumları olmuştur.

Ben Avrupa Birliği'ni, o altı ülkenin gündeme getirdiği günlerden beri, yani bir bakıma benim o lise, özellikle üniversite öğrencisi olduğum yıllardan beri böyle takip ederim diyebilirim. Çünkü maalesef ülkemizde, söylüyorum ya, sanki Atatürk bize demiş ki, siz illa Avrupa'yı takip edeceksiniz, hep böyle birtakım insanlarımız ardı ardına bunun peşinde böyle gider duruma geliyorlar. Hâlbuki Atatürk ne demiş? "Asrın medeniyet düzeyi ve onu da aşmak." Bunun Avrupa'yla ne ilişkisi var? Zaten, Avrupa da onu yapmaya çalışıyor. Acaba asrın medeniyet düzeyini nasıl yakalayacağız ve onu nasıl aşacağız? Aslında, sadece Avrupa değil, bütün dünya bunu yapıyor.

Boşuna mı insanlar Ay'a gidiyorlar. Hatta bunu buradan bir kere daha hatırlatayım: Ben lise son sınıf öğrencisiydim. O zaman, tabii kültür kollarımız vardı; herhalde şimdi yine kolejlerde var. Bir münazara düzenledik; tartıştığımız konu şu: Bir grup "Ay'a gidelim mi, bir grup gitmeyelim mi?" Ben "Ay'a gidelim" grubunun Başkanıydım ve maalesef o zaman münazarayı kaybetmiştim. Ama şimdi gördüm ki, gerçekten teknolojinin gelişmesiyle kazanmış sayılıyorum, yani bu dönemlerden geliyoruz; bugünkü noktalara oralardan geliyoruz.

Tabii, hep "Birlik"ten bahsediliyor da, inanınız hiçbir zaman ben Avrupa'da böyle bir birliğin gerçek olarak sağlanabileceğine inanmadım; bugün de inanmıyorum. Birilerini taklit etmeye gerek yok değerli arkadaşlar, değerli konuklar. Amerika gerçekten bugün dünyanın, hani bir yerde tek demesek bile, her şekliyle ismi üstünde Amerika Birleşik Devletleri. Neden öyle? Dili bir, büyük ekseriyetle dini bir, ordusu bir, kültürü bir, yani bir millet. Amerika Birleşik Devletleri dediğiniz zaman bir millettten bahsediyorsunuz.

Hâlbuki diğer Birlikler'e bakın: İşte bugün Rusya vardır; Rusya'nın durumuna bakın. Bugün Avrupa'nın "Birlik" diye çalıştığı gündeme bakınız. Maalesef bizim siyasetçilerimizin de bir grubunu adeta böyle arkasından sürüklediği Birliğ'e bakın. Dilleri ayrı, orduları ayrı, kültürleri ayrı, hani dinleri belki kısmen, ama onlar da ayrı. Şimdi, siz bu kadar ayrışık olan bir grubu bir araya getiriyorsunuz. Maalesef, biz işbirliğiyle ulusal birliği birbirine karıştırıyoruz. Bugün çok şükür, içbirliği mükemmel Türkiye, uluslararası düzeyde işbirliği yapıyor ve o çerçevede de çalışmalarımızı sürdürüp götürüyoruz ve yaşıyoruz.

Bakın, ne diyoruz, yokluklardan bugünkü noktaya geldik; ama maalesef Avrupa Birliği bugün öyle bir noktaya geldi ki, hani bir taraftan “Birlik” diyoruz, ama diğer taraftan bir bakıyorsunuz ki, Avrupa'nın birtakım devletleri küçülüyor, küçültülüyor.

Çekoslovakya'nın durumuna bakın, Hırvatistan'ın durumuna bakın, hani birlik, hani birleştireceklerdi yaa? Şimdi, yakında Belçika'nın durumunu göreceğiz; ne olacak? Öyle değil mi? Bir taraftan bu ayrışmalar devam ediyor, bir taraftan birleştirmeler güya devam ediyor. Ama bu ekonomik kriz gerçekten maskeleri düşürdü, değerli konuklar. Ne oldu, ne denildi? O, esas bu işin çekirdeğini oluşturan ülkeler, “kusura bakmayın, herkes başının çaresine baksın” dediler. Öyle demediler mi? Evet, aynen öyle dediler. İşte buyurun Birliğin sonu bu. Değerli konuklar; tarihe şöyle bir bakalım: Avrupa'da imparatorluklar kuruldu, çalışmaların hangisi, hangi noktaya kadar gelmiş? Bunları niye söylüyorum? Eğer, siz güçlü olmazsanız, siz eğer daima kapıda bekleyen konumunda bulunursanız, maalesef ne o Birliklerde, ne diğer organizasyonlarda yeteri kadar başarılı olamazsınız.

Dolayısıyla ben, bu gelişmeler sonunda Stratejik Araştırmalar Müdürümüze, “biz bir toplantı yapalım, hani bir tarafta ülkemiz böyle seçimle uğraşırken, bu Avrupa Birliği'nin durumunu gözden kaçırmayalım ve hiç olmazsa bakın, bir taraftan ayrışıyorlar, bir taraftan hangi noktaya geldiler, bunları bir tartışalım” dedim ve bugün Başkent Üniversitesi bunu yapıyor.

Bu Başkent Üniversitesi nedir? Bir kere hatırlatalım değerli konuklar; biliyorsunuz burası bir bozkırdı. Sene 1995, bir tek bodur ağacı olan bir bozkır, dağ başı. Bana “dağ başına gidiyorsun” dediler. “Olur dedik, dağ başına gideriz, ama merak etmeyin bağ yaparız” dedik. Bugün bu dağ başı ne oldu? Görüyorsunuz, yeşil alanlar bile, ağaçlandırma alanları bile, benim park alanı yaptığım alanlar bile adeta birer birer, bir nevi rant alanına çevrildi ve altından kıymetli oldu; yani dağ başı bu hale geldi. Bu nasıl oldu? Bunlar, bu Başkent Üniversitesi'nin kurulmasıyla oldu.

Başkent Üniversitesi'ni ben kurarken, sadece üniversite, bir eğitim kurumu olarak kurmadım. Bu kurumun gelişmesi gerekirdi. Çünkü

Başkent Üniversitesi son iki seneye yakın devletten yasal olarak, yasada olduğu için sadece bütçesinin binde 4'ü kadar bir eğitim katkısı alıyordu. Burada oturan sayın Bakanlarım var. Onlar bu işi iyi biliyorlar. Sadece o kadar alıyordu, hiçbir zaman sağlıkla ilgili herhangi bir katkı almadı.

Dolayısıyla, bu kurumun gelişmesini, yani gerçekten ülkemizin çağdaş uygarlık düzeyine ulaşmasına katkı sağlayacak bir kurum konumuna gelmesini sağlamak amacıyla değişik organizasyonlar kurdum. Çok değerli politikacılarımız, biliyorsunuz hep “ülkemizin iki tane sorunu” var deniliyordu. Ben buna üçüncüyü ilave ettim: İletişim dedim, çünkü iletişim olmazsa, şimdi burada yaptığımız konuşmalar burada kalırdı. Dolayısıyla bu üç konuda, sağlık, eğitim ve iletişim konusunda, mutlaka üniversitemizin gelişmesi gerekir. O nedenle, çok değişik organizasyonlar kurdum. Bunlardan biri de Kanal B Televizyonu. Gerçekten, bunları kurarken, özellikle belirtmek istiyorum ki, devletimizin bütçesinden hiçbir trilyon kullanmadım. Keza, Kanal B'yi kurarken de devletimizin bankalarının milyon dolarlarını hiç kullanmadım. Neyi kullandım değerli konuklar? Alın teri; Başkent Üniversitesi'nde çalışanların alın teri ve özverisini kullandım.

Benimle beraber çalışan arkadaşlarıma “bakın, eğer benimle beraber çalışacaksanız, hafta yedi gün, gün 24 saat çalışacaksınız ki, gerçek görevimizi yapmış olalım; gerçekten toplumumuza layık bir üniversite kurmuş olalım” dedim.

Değerli konuklar; Başkent Üniversitesi ile gurur duyabilirsiniz. Bugün bu üniversite kapıda bekleyen üniversite değildir, rica eden üniversite değildir. Tam tersine, bir bakıma belki ağır gelebilir, kapısında bekleten üniversite, ricacı olunan bir üniversite konumundadır.

Bir şeyin altını özellikle çizmek istiyorum. Ben bu üniversiteyi kurarken, bunu bir kere daha hatırlatıyorum, bana sordular: “Bu üniversiteyi kuruyorsunuz, dili nedir?” dediler. Türkçe dedim. Bunu söyledik. Bazı organizasyonlar, bazı vakıflar da üniversite kurarken, bana “bu üniversitenin yüzde kaçını sizin?” dediler. Ben de onlara “bu üniversitenin yüzde 100'ü benimdir” dedim. “Nasıl olur?” dediler. “Ne demek nasıl olur? Ben Türkiye Cumhuriyeti'nin bir vatandaşıyım. Bu

kurumları, Başkent Üniversitesi'ni, onun kuruluşlarını, Kanal B'yi, hepsini ben, bu ülke için kurdum” dedim.

Dolayısıyla, bunların hiçbirisinde benim şahsi herhangi bir şeyim yok. Ne benim, ne de benim birinci derecede kan bağı olan kişilerin, ne de benimle beraber çalışan herhangi bir arkadaşımın şahsi herhangi bir şeyi yoktur. Bu kurumlar Başkent Üniversitesi ve onun yan kuruluşları hepsi, hepsi sizindir, hepsi bu milletindir. Çok şükür, eğer öyle olmasa, zaten toplumumuzun bu güveni olmasa bugün ne siz burada olurdunuz, ne de ben burada olurdum, değerli konuklar.

Ben önce ülkemle gurur duyuyorum ve buradan her zaman söylüyorum: Atatürk ve arkadaşlarını ve aziz şehitlerimizi rahmetle ve şükranla anıyorum. Ülkemizin bu noktaya gelişinde katkısı olan herkese çok teşekkür ediyorum ve ne diyorum? Bu ülkenin temeli Çanakkale’de atıldı. İlave ediyorum, ne diyorum? Hepimiz, Atatürk’ün gençliğe hitabesini hep yanımızda taşımak durumundayız. Ayrıca, İstiklal Marşı’nı da yine hepsini bilmek durumundayız.

Mehmet Akif ne dedi?

“Bastiğin yerleri ‘toprak’ diyerek geçme, tanı!
Düşün altında binlerce kefansız yatani.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır atanı;
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatani.”

Değerli konuklar; işte biz bunu yapıyoruz. Bunu yaparken, ben biraz önce ne dedim? Başkent Üniversitesi kuruluşları burada çalışanların alın teridir. Ama ben ne yapıyorum, biliyor musunuz? Her sene öğrencilerimize gururla diplomalarını takdim etmeden önce kürsüye çıkıyorum. “Değerli konuklar; değerli genç arkadaşlarım, siz Türkiye’ye yeni enerjiler kazandıracaksınız, yalnız yola çıkmadan önce ben size bir hesap vereyim, bir senede neler yaptık, ondan sonra yolcu edelim” diyorum. Her sene ben kürsüye çıkarım, Başkent Üniversitesi’nde çalışan bizlerin hesabını toplumumuza veririm. Hem de belgeli veririm değerli konuklar. Bakın, burada size birtakım belgeler getirdim. Bunu ben her sene yaparım.

Temenni ederim ki, benim pozisyonumda, yani benim gibi yönetici olan herkes, benim ülkemde aynı şeyi yapsın, o zaman zaten ilave

başka bir şey söylemeye gerek kalmayacak. Ülkemiz Atatürk'ün söylediği gibi, asrın medeniyet düzeyini çok daha kısa zamanda yakalayacaktır.

Hemen bir şeyin altını çizeyim; gerçekten bugün ülkemizin geldiği bu noktada da gerek benim, inanıyorum ki, gerekse bu ülkeyi kuranların, özellikle bazı yönleriyle kemikleri sızlıyordur, buna da hiçbirimizin hakkının olmadığını özellikle belirtmek istiyorum.

Ben panelistlere başta, Ali ağabey, müsaade ederse Ali ağabey diyorum, çünkü ben bu organizasyonları kurarken, Sayın Ali Bozer Gümrük Bakanı idi ve o zaman, bir karlı kış gününde benim önümü açan kişiydi. Özellikle buradan kendisine bir kere daha teşekkür ediyorum, diğer panelistlere de teşekkür ediyorum; siz konuklarımıza da teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

SUNUCU- Başkent Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Haberal'a biz de teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Değerli misafirlerimiz; panelimizi yönetmek üzere Eski Dışişleri Bakanımız Prof. Dr. Sayın Ali Bozer'i yerlerine davet ediyorum.

Panelistlerimizi de anons etmek istiyorum: Ankara Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Çınar Özen; Gazi Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Hasan Ünal; Siyaset Bilimci Kanal B Dış Haberler Editörü ve hepimizin severek izlediği Kanal B'de yayınlanan "Bekleme Odası" programının yapımcı ve sunucusu Sayın Gürbüz Evren.

Prof. Dr. ALİ BOZER (Oturum Başkanı)- Başkent Üniversitemizin çok değerli Rektörü, değerli konuklar, sevgili öğrencilerim veya öğrencileri; hepinizi saygıyla hem kendi adıma, hem de değerli konuğumuz arkadaşlarımız adına selamlıyorum; tekrar saygılarımı sunuyorum.

Bir noktaya temas etmek istiyorum, müsaade ederseniz. Panel başkanlarının görevi uzun konuşmak değildir. Panel başkanları birkaç cümleyle işin esasına değindikten sonra, değerli panelistlere sözü

verirler ve konu bu değerli panelistlerin müdahaleleriyle çok güzel bir şekilde açıklanır ve değerli konuklar da ondan yararlanmış olurlar.

Ben bu davete icabet ederken böyle bir düşünce içindeyim. Bilahare, arkadaşlarımla yaptığım temas sonucunda bu görevin biraz ötesine gitmem gerektiğini bana telkin ettiler. Bu itibarla, Avrupa Birliği'nin bugün Türkiye ile olan ilişkilerinin hiç olmazsa bir fotoğrafını çekmemi ve değerlendirme yapmamı, kişisel görüşlerimi de açıklamamı söylediler.

Kendi içimde bu teklifi değerlendirdim ve benden beklenenin bu olduğu görüşüne ulaştığım için, ben de sizlere böyle bir girizgâh yapmayı uygun gördüm. Bu itibarla; değerli vakitlerinizi iyiye kullanmazsam, kötüye kullanırsam beni bağışlamanızı istirham ediyorum.

Konuya girmeden önce, Başkent Üniversitesi'nin ifa ettiği bir görev hususunda düşüncelerimi sizlerle paylaşmak istiyorum. Ben, 1980 öncesi üniversitelerin durumunu düşünüyorum. O zaman, üniversiteler toplumun sorunlarına karşı son derece duyarlıydı. Bugün aynı havayı müşahede etmiyoruz. Benim görüşüm, üniversitelerin görevi sadece bilimsel araştırma yapmak ve onunla yetinmek değil. Üniversiteler toplumun sorunlarına da duyarlı olmak mecburiyetindedirler. Bu, onların başlıca görevidir. İşte Başkent Üniversitesi bu görevi bir hakkın yerine getiren bir üniversitemizdir. Bu itibarla; Sayın Rektörümüzü ve değerli çalışma arkadaşlarını içten kutluyorum. Bu faaliyetlerini açık oturumlarla, panellerde, seminerlerde yerine getirdikleri gibi, özellikle üzerinde durduğum husus, senato kararlarıyla da bu görevlerini yerine getirmektedirler. Binaenaleyh, diğer üniversitelerimizin de 1980 yılından evvelki gibi toplum meselelerine duyarlı bir çalışma düzenine girmelerini içtenlikle temenni ederim. Bu itibarla, Sayın Rektörüm sizi tekrar kutluyorum.

Efendim, izin verirseniz şöyle size Avrupa Birliği ve Türkiye ilişkileri hakkında, önemli gördüğüm meselelere değinmek suretiyle bir özet yapmak istiyorum. Çok eskiye gitmeyeceğim, çok eskiye gitmek suretiyle zamanınızı israf etmek istemiyorum. 14 Nisan 1987 tarihi Türkiye'nin Topluluğa tam üyelik başvurusunda bulunduğu tarihtir. Bu

tarihe kadar da Türkiye ile Avrupa Birliği ilişkilerinin dzenli ve istikrarlı bir şekilde yurütulmüş olduğunu söylemek mümkün değil. Bu dözeme ait ilişkileri, bu bir tek cümleyle özetlemekle yetiniyorum.

14 Nisan 1987 tarihinden sonra yapılan başvuru dolayısıyla da çok ciddi sorunlarla karşılaşılmıştır. Bunların üzerinde de uzun duracak değilim. Yalnız, bizim bu müracaatımızın Konsey'den Komisyon'a geçmesi için üç yıl geçmiş olduğunu dikkatlerinize sunuyorum. Ama Konsey'in kararında bizi bu konuda cesaretlendiren birkaç hususu da dikkatlerinize sunmakta yarar görüyorum.

Bunlardan birincisi; o zaman iddia edildiği gibi, Türkiye'nin talebi reddedilmiş değildir. Türkiye'nin talebi reddedilmiş olsa, yeniden başvuruda bulunmamız gerektiği ileri sürülerek, bugünkü merhaleye ulaşamazdık. Binaenaleyh, bugünkü merhale iyidir veya kötüdür, temelinde bizim 14 Nisan 1987'de yaptığımız müracaatın sonuçları yatar. Birinci belirtmek istediğim husus budur.

İkinci husus; o zaman, Konsey'in kararında şu husus açıkça belirtilmiştir (Bunları belirtiyorum, çünkü bütün konuşmam ve sonuçlar bunlar üzerine dayanacaktır.): "Türkiye bir Avrupa ülkesidir." Çünkü o zaman en çok, hatta bugün karşı karşıya kaldığımız konulardan bir tanesi Türkiye'nin Avrupa ülkesi olmadığı merkezidir. Burada önemli olan bir husus da Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne tam üyelik için ehil olduğunun, o kararda tescil edilmiş olmasıdır. Kullanılan terim de "eligible" terimidir.

Bu iki hususu belirtmekle o zamanki olayları bir tarafa bırakıyorum.

Bu tarihten sonra cereyan eden olayların içinde önemli gördüklerimi de kısaca sizlere arz etmek isterim. Bunlardan bir tanesi; Gümrük Birliği konusudur. Gümrük Birliği üzerinde durmamın çeşitli sebepleri var. Bunlardan bir tanesi; Türkiye Avrupa Birliği'ne tam üye olmadan evvel Gümrük Birliği'nin gerçekteştirilmesi keyfiyetinin, gerçekteşeceğinin anlaşmalarla teminat altına alınmış olmasıdır. Çünkü Gümrük Birliği'nden söz edildiği zaman, Gümrük Birliği'ne muhatap üyenin tam üyeliği söz konusudur. Tam üye olmayan bir ülkeyle Gümrük Birliği ilişkisinin içine girildiği baki değildir. Kaldı ki, gerek Ankara

Anlaşması'nda, gerek Gümrük Birliği'ni temin eden Ek Anlaşma'da Türkiye'nin tam üyeliği öngörülmüştür. O maksatla Türkiye ile AET (AB) arasında Ankara Anlaşması yapılmıştır.

Binaenaleyh, bu istikamette Türkiye ve Avrupa Birliği ilişkileri yürümüş, Gümrük Birliği gerçekleştirilmiştir. Gümrük Birliği konusunda çok çeşitli ve değişik mütalaalar ileri sürülmüştür. Bir görüşe göre Gümrük Birliği Türkiye'nin felaketidir. Bir görüşe göre de –ben ara görüşleri bırakıyorum- Türkiye Gümrük Birliği'ni gerçekleştirmek suretiyle hayırlı bir iş yapmıştır. Benim kişisel görüşüm Türkiye ile AB'nin Gümrük Birliği'ni gerçekleştirmesi, hem Türkiye için, hem de Avrupa Birliği için faydalı somut sonuçlar doğurmuş olmasıdır. Bunun rakamlarını vermek için bir hazırlık yapmış değilim. Fakat bugüne kadar okuduğum bütün makalelerden edindiğim intiba o tarihten bu yana Türkiye'nin ihracat ve ithalatının Avrupa istikametinde fevkalade hızla gelişmiş olduğu merkezindedir.

Gümrük Birliği dolayısıyla bazı hatalar yapılmamış mıdır? Yapılmıştır. Bazı eksiklikler ve ciddi eksiklikler de vardır. Ama bir teşebbüsü değerlendirirken, geneline bakmakta fayda olduğu mülahazasıyla Gümrük Birliği'nin Türkiye için ve Avrupa Birliği için hayırlı sonuçlar doğurduğunu ifade etmek istiyorum.

Bu önemli merhaleden sonra cereyan eden bence önemli sayılan olaylar şunlardır: Bunlardan birincisi; 11 Aralık 1999 tarihlerinde Helsinki'de yapılan toplantıdır. Bütün bunları söylüyorum, çünkü sonunda bir kanaate varacağım. O kanaatimin dayanaklarıdır bunlar. Helsinki toplantısında, o zamanki Dönem Başkanı Fillandiya Başbakanı Lippone'nin müdahalesiyle Türkiye'nin tam üyeliğinin kabul edildiği tescil edilmiştir. Çünkü o toplantı çok büyük tereddütlerle geçti. Sonunda Lippone kalktı, Türkiye'ye geldi, bir mektup verdi ve o mektupla orada alınan kararlar, bence vuzuha kavuşturulmadı, tevil edildi ve dolayısıyla, Türkiye'nin tam üyeliğe kabul edilmesi gerektiği ifade edilmiş oldu.

Helsinki toplantısını yahut Helsinki üst düzey toplantısını müteakip 12-13 Aralık 2002 tarihlerinde Kopenhag Zirvesi yapıldı. Kopenhag Zirvesi'nde de buna benzer bir karar alınmak suretiyle Türkiye'nin tam

üyeliğine ışık tutuldu ve Türkiye'nin Kopenhag Kriterleri'ni yerine getirmek hususunda önemli adımlar attığı ve kararlı olduğu tescil edildi.

Şimdi, lütfen olayları zincirleme teselsül içinde mütalaa ediniz. Ankara Anlaşması, Gümrük Birliği, bu toplantıların hepsi Türkiye'nin tam üyeliği istikametinde cereyan ediyor. 6 Kasım 2004'te bir İlerleme Raporu hazırlandı. Bugün de 2008 İlerleme Raporu'nu ele alacağız. Bu 6 Kasım 2004 tarihli İlerleme Raporu'nda da bu kararlar tescil ve teyididir de; yani ne bir başka statü Türkiye'ye öngörülüyor, ne Türkiye'nin tam üye olamayacağına dair bir görüş ileri sürülüyor. Bu zaman zarfında ileri sürülen fikirlerin istikameti Türkiye'nin tam üyeliği konusudur.

16-17 Aralık 2004 tarihinde Brüksel toplantısında daha da ileri gidilmiş, müzakerelerin başlayacağı, karar altına alınmıştır. Artık, "Türkiye Avrupa devleti midir, değil midir, tam üye olsun mu, olmasın mı?" gibi konular çok geride kalmıştır. Arkadaşım, sen tam üye olmaya ehilsin, biz seni tam üye de telakki ediyoruz, ama yeter ki, bu müzakereler olumlu sonuçlansın düşüncesiyle bu müzakerelere başlanmıştır.

Efendim, bu tarihten sonra birdenbire bir değişiklik oluyor. Bu değişiklik sonucunda Türkiye'nin başka bir statüye kavuşturulması gerektiği ifade ediliyor. Müsaade ederseniz, bu arada şunu da sıkıştırıyorum: Müzakereler başlıyor, ama Güney Kıbrıs'ta takip etmiş olduğumuz politika dolayısıyla, bazı sekiz chapter donduruluyor. Bunu kısaca ekleyeyim ve bundan sonra Türkiye hakkında bazı tereddütler ileri sürülüyor. Ne deniliyor? "Türkiye Müslüman bir ülkedir."

Değerli arkadaşlarım; bu vesileyle bir konuyu belirtmek istiyorum. Ben bir ay evvel, hatta 15-20 gün evvel Paris'te üniversitede siyaset adamlarının da katıldığı bir toplantıda bu konuyu, yani Türkiye'nin Avrupa Birliği ile ilişkiler konusunda konferans şeklinde dile getirmiştım. Bu konferansın sonunda dekan arkadaşımız, o üniversitenin dekanı arkadaşımız. "Türkiye bir İslam devletidir" dedi. Biz bunlara, bu terimlere gereken dikkati göstermiyoruz. Türkiye bir İslam devleti değildir ve bunu tashih etmek mecburiyetini duydum; Türkiye laik bir cumhuriyettir.

Bu itibarla; burada bulunan özellikle genç arkadaşlarıma hitap

ediyorum. Kullanılan kavramlara karşı hassas olmak mecburiyetindedir. Türkiye'nin İslam devleti olması başkadır, Türkiye'nin çoğunluğunun Müslüman olması başkadır. Bu kavramlara dikkat edilmiyor.

Biraz sonra sizlere arz edeceğim, Avrupa Birliği müktesebatını kabul etmeye ilişkin plan dolayısıyla da bu gibi kavram hatalarının yapıldığını huzurlarınızda dile getirmek istiyorum.

Şimdi, "Türkiye bir Müslüman ülkedir, o itibarla kültürü farklıdır ve sonuç itibariyle Türkiye'ye özel bir statü tanımak lazımdır." Bu görüş, hukukun üstünlüğünü savunan, demokrasiyi hukukun üstünlüğü ilkesinin temelinde gören Avrupa Birliği'nin kültürüyle tamamen ters düşer. Müsaade ederseniz, ahde vefa prensibiyle de ters düşer.

Bu itibarla; bütün Ankara Anlaşması'nı unutuyorsunuz, bütün bu zirve toplantılarını unutuyorsunuz, İlerleme Raporu'nu unutuyorsunuz, birdenbire bütün müktesebatı hiçe sayarak, hukukun üstünlüğünü de ihlal ederek, bir anlamda demokrasinin ihlalidir bu. Siz "Türkiye Müslüman devletidir, öyleyse buna bir özel statü yapmak lazım" diyorsunuz. Bu konu bugün halen tartışılıyor, bunu bir tarafa bırakıyorum.

Şimdi, yalnız bu vesileyle söylemek isterim: Uluslararası ilişkilerde birçok arkadaşımın bu konudaki tecrübesi benim için çok kıymetlidir. Davranış ve duruş biçimi çok önemlidir. Bırakın müzakereleri, bir de davranış ve duruş biçimi vardır. Üzülerek ifade ediyorum, biz gereken hassasiyeti bu konuda da göstermiş değiliz. O itibarla da fevkalade üzücü mütalaalarla karşı karşıya kaldık.

Bilmiyorum hatırlar mısınız? Bu geçtiğimiz yaz buraya Avrupa Birliği Komisyonu Başkanı ve Genişlemeden Sorumlu Komisyon Başkanı geldi. Bunların Türkiye hakkında ileri sürdükleri mütalaalar fevkalade inciticiydi, hiçbir reaksiyon çıkmadı. Bu benim için üzüntü vesilesidir. Yalnız, Türkiye'yi temsil edenler ve müzakereyi yürütenler değil, toplumun da buna reaksiyon göstermesi lazım; basının buna bir reaksiyon göstermesi lazım. Hele, bundan önceki Karma Parlamento Komisyonu'nun ortak başkanının davranışlarına karşı, bu zati muhteremi adeta göklere çıkarmak, hiç bize yakışan bir davranış biçimi

değil. Böyle davranırsanız, Avrupa Birliğı'nin birçok konuda sizi eleştirmeye ve hatta aşağılamaya, bu terimi çok üzümlere söylüyorum, teşvik etmiş olursunuz.

Değerli konuklar; şimdi size bu söylediklerimin sonucunu dile getirmek istiyorum; ondan sonra da 2008 Raporu hakkında çok genel bir iki bilgi vereceğim. Avrupa Birliğı'ne öyleyse niye müracaat ettik? Sayın Rektörün söylediğı gibi Avrupa Birliğı'nin istikbali nedir? Ben bunlar üzerinde, "istikbali nedir?" üzerinde durmayacağım. Çünkü bu hususta ben bir keramette bulunmak istemiyorum. Ama Avrupa Birliğı ekonomik bütünleşmeyi gerçekleştirmiştir, finansal bütünleşmeyi, moneter entegrasyon dediğimiz gerçekleştirmeyi, büyük çapta gerçekleştirmiştir. Avrupa Birliğı siyasal bütünleşmeyi gerçekleştirememiştir. Acaba, siyasal bütünleşmenin gerçekleşmemiş olması dolayısıyla bir tahminde bulunup, bu Avrupa Birliğı'nin geleceğı yoktur demek isabetli midir? Bu bir tartışma konusudur.

İkincisi; dış konjonktürlerin Avrupa Birliğı üzerine etkisi nedir? Bunu niçin söylüyorum? Arkadaşlarım belki bu konuya temas edecekler. Bakınız, size daha evvel gönderilmiş olan programda, Avrupa Birliğı'nde ayrışma deyimi var. Bu ayrışma deyimi üzerinde biraz durmak lazım. Bu iki anlama gelir. Birisi: Türkiye açısından bir ayrışma mı var? Bana soruyorsanız, bunu hemen cevaplayayım. Avrupa Birliğı'nin başlangıçtaki Türkiye'nin tam üyeliğine sıcak bakışı bugün yoktur. Bütün bunları takdim ederken vardığım kanaatin ne olduğunu sizlerle paylaşmak istiyorum. 1960'lardan evvel Türkiye'nin Avrupa Birliğı'ne tam üyeliğı için Avrupa Birliğı fevkalade sıcak bakıyordu. Bunu da, ben kendi görüşüm olarak arz ediyorum, dış konjonktüre bağlamak lazım. Türkiye ile Yunanistan'ın aynı potada olmasını isteyen Avrupa Birliğı yalnız Yunanistan'ı değil, Türkiye'yi de Avrupa Birliğı'ne beraber tam üye olarak telakki etmek istiyordu. Şartlar değişti, Yunanistan üye oldu, Güney Kıbrıs üye oldu. Bundan sonra Avrupa Birliğı'nin politikası da değişti. İster Türkiye tam üye olsun, ister olmasın noktasına geldi.

Bugün Türkiye'nin tam üyeliğı için siyasi irade Avrupa Birliğı açısından tekevvün etmiş değildir, yeni deyimle oluşmuş değildir. Bütün bunlar biraz evvel arz ettiğim oluşumlar Avrupa Birliğı'nin hukuku,

demokrasiyi, vesaire bilmediğinin işareti midir? Hayır, Türkiye için siyasi iradenin oluşmadığının birer ifadesidir, dilidir.

O itibarla, ben şahsen Avrupa Birliği'ni bir medeniyet projesi olarak görüyorum. Medeniyet projesi olarak görmemin sebeplerinden yalnız birisini ifade edeceğim. Avrupa Birliği ile hatta daha evvel Avrupa Konseyi ile demokrasiye çok önemli bir eleman aktarılmıştır. Demokrasi sadece seçim değildir. Bunu bilhassa ifade etmek istiyorum. İsterseniz yüzde 70 oy alın, iktidara geliniz, buna istinat ederek, demokrasinin sonucudur, istediğimi yaparım diyemezsiniz. Demokrasinin bunun kadar önemli, hatta belki daha önemli faktörü hukukun üstünlüğü, temel hak ve hürriyetlere riayet, insan haklarına riayettir. İşte, Avrupa Birliği projesinin esasında bu yatar. Ama maalesef, bizimle olan ilişkilerde henüz siyasi irade oluşmadığı için bu çapraz, zikzaklı gidişler olmadı.

Bu genel takdimimi sunduktan sonra size kısaca bu 2008 Raporu hakkında da bilgiler sunmak istiyorum.

1998 tarihinden itibaren bizim hakkımızda her yıl İlerleme Raporu hazırlanıyor. Bu ilerleme raporlarında, bütün aday ülkeler için söylüyorum, aday ülkelerin yıllık değerlendirmeleri yapılır. Bu raporlar esas itibariyle tamamen tekniktir. Bu itibarla, bu raporlarda siyasal, ekonomik, hukuksal bilânçolar sunulur. Bu bilânçolar Avrupa Komisyonu'na bağlı Genişleme Müdürlüğü'nün eşgüdümündeki ekonomi, telekomünikasyon, enerji gibi farklı birimlerin katkısıyla hazırlanır. Yani, bunlar bir teknik nitelik taşımaktadır. Ancak, Avrupa Birliği Komisyonu'nun aday ülkeler hakkında siyasal yorumları da vardır.

Şimdi, bugün iki konu üzerinde yoğunlaşacağımızı tahmin ediyorum. Birisi, bu ayrışım; ayrışımın bugünkü gündemimizdeki temel meselesi bu krizden sonra, parasal, ben ona isterseniz parasal kriz diyorum, ekonomik kriz demeyi pek sevmiyorum, çünkü esas krizin sebebi parasaldır. Bu sektörde doğmuştur. Bunun sebepleri ayrı bir tartışma konusudur, onun içine girmiyorum.

Parasal krizin, dolayısıyla Avrupa Birliği içinde alınmış birtakım kararların özellikle küçük ülkeleri ve başka bir deyimle demir perde gerisinden Avrupa Birliği'ne katılmış ülkeleri çok rahatsız ettiği

merkezindedir. Başka bir deyimle Avrupa Birliği'nin siyasi entegrasyon konusundaki başarısızlığı bu kriz dolayısıyla mali konularda da ortaya çıkmıştır. Yani, 2008 İlerleme Raporu'nu bu yapıyla birlikte mütalaa etmekte fayda olacaktır.

Ben zamanınızı biraz belki fazla aldım, özür dilerim. Müsamahayla karşılayacağınızı ümit ediyorum ve hemen sözü arkadaşlarıma bırakıyorum. Evvela, sizden başlayalım. Efendim, müsaade ederseniz, usule ait bir iki hususu da belirteyim. Üç arkadaşım da konuşmalarını bitirdikten sonra, soru sormak serbest ve değerli konuklar soru sorarken isimlerini lütfen söylesinler. Eğer uygun görürseniz panelist arkadaşlarım, sizlerin görüşü neyse onu da söyleyin. Panelist arkadaşlarıma 15'er dakika konuşma süresi tanıyalım. Evet Evren bey siz buyurunuz.

GÜRBÜZ EVREN (Kanal B Dış Haberler Editörü, Siyaset Bilimci)-

Sayın Başkan, değerli panelistler, Sayın Rektörüm, sayın rektör yardımcılarım, sayın öğretim üyelerim, değerli konuklar, çok değerli öğrenci arkadaşlarım ve ekranları başında bizi izleyen çok değerli vatandaşlarımız; hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum. Stratejik Araştırmalar Merkezi'ne beni de davet etme nezaketini gösterdiği için çok teşekkür ediyorum.

Konuşmama başlamadan önce bugün bizleri çok yaralayan, bir Kanal B çalışanı, olarak tüm arkadaşlarımı çok yaralayan bir yazıya çok kısacık, her zamanki nezaketimin ve her zamanki efendiliğimin de üzerine çıkararak, çok kısa bir yanıt vermek istiyorum. Hürriyet Gazetesi yazarlarından Sayın Ahmet Hakan bugün yazdığı yazıda Kanal B Televizyonu için "kıyırık bir televizyon" demişti.

Ben nezaketen şunu söylüyorum: Bütün arkadaşlarımız bu tanımlamaya çok üzüldük. Sayın Ahmet Hakan'ın isminin anlamını kendisi de biliyordur. Üç anlamı vardır. Ahmet'in birinci anlamı övülmeye değer demektir. İkinci anlamı beğenilmiş demektir. Üçüncü anlamı da, Allah'a şükreden kişi demektir. Herhalde, Sayın Hakan çok beğenilmiş, çok övülmüş ve Allah'a çok fazla şükreden kişi olmanın da ötesine geçtiğini düşündüğü için yüzlerle, binlerce Kanal B çalışanı ve Başkent Üniversitesi çalışanını üzen, böyle bir ifade kullanmış, bu

yazıyı yazmış. Ben bunu arkadaşlarımla da isteği üzerine dile getirmek istedim.

Tabii, Avrupa Birliği-Türkiye ilişkileri bundan iki yıl öncesine kadar gündemin birinci maddesiydi. Televizyonlarda, biz de Kanal B Televizyonu'nda her Cuma akşamı, ama birçok televizyonda da her akşam tartışma programları yapılırdı ve bu tartışma programlarında Avrupa Birliği her yönüyle ele alınırdı. Maalesef, son birkaç yıldır bu konu gündemden düştü. Tabii, bunun gündemden düşmesinin değişik nedenleri var. Ben bu konuşmamda tamamen Avrupa Birliği'nin çifte standartları konusuna değineceğim. Çünkü Türkiye'de bir zaman Avrupa Birliği konusunda konuşmak sadece bir kesimin tekelindeydi. Özellikle, İstanbul'daki bir kesimin, medya ve akademisyen kesiminin tekelindeydi.

Eğer siz Avrupa Birliği'ne eleştirel yaklaşıyorsanız, eğer siz Avrupa Birliği'ne “ama” diyen cümlelerle başlıyorsanız, hemen çağdaşlık düşmanı, demokrasi düşmanı; milliyetçi, ulusalcı, bugünkü moda deyimle de “Ergenekon”cu ilan ediliyordunuz.

Şimdi, değerli katılımcılar, değerli konuklar; Avrupa Birliği için eğer ağızınızı açarsanız, izah etmeye çalıştığım kesime başka bir kesim daha katıldı. Onlar da Avrupa Birliği'ni ağızlarına alırken, besmele çekerek Avrupa Birliği'ni ağızına alan bir kesim takıldı. Dolayısıyla, bu iki kesim bir araya geldiğinde Türk Milletinin Mustafa Kemal Atatürk hakkındaki hassasiyetini çok iyi bildikleri için, her fırsatta Avrupa Birliği'ne atıfta bulunurken, Avrupa Birliği projesinin Türkiye için ne kadar önemli olduğunu anlatırken, Mustafa Kemal Atatürk'ün şu sözlerini, Sayın Rektörün de az önce konuşmasında dile getirdiği sözlerini tekrarladılar. Dediler ki; “Avrupa Birliği Mustafa Kemal Atatürk'ün işaret ettiği çağdaş medeniyet seviyesine ulaşma, hatta onu aşmadır”

Aynı insanlar hep şunu unuttular: Mustafa Kemal Atatürk'ün başka bir sözü vardı, o da şuydu: “Artık durumu düzeltmek, hayat bulmak, insan olmak için mutlaka Avrupa'dan nasihat almak, bütün işleri Avrupa'nın emellerine uygun yürütmek, bütün dersleri Avrupa'dan almak gibi birtakım zihniyetler çıktı. Oysa hangi istikbal vardır ki, yabancıların nasihatleriyle, yabancıların planlarıyla yükselebilirsin.” Aynı Atatürk bunu da söylemişti, dolayısıyla bunu dikkate almak gerekiyordu.

Değerli konuklar; ben Avrupa Birliği-Türkiye ilişkilerinde çifte standartlardan bahsetmek istemiştim. Birkaç başlıkta, çünkü Sayın Başkan 15 dakikayı aşarsam, lütfen beni uyarın efendim, geri kalanını da soru-cevap bölümünde aktarayım.

Biliyorsunuz, Avrupa Birliği-Türkiye ilişkileri dediğinizde, hep şu söylenir: “Kardeşim, Avrupa Birliği bir kulüptür, eğer bu kulübe giriyorsanız, bu kulübün kurallarına uyacaksınız”. Evet, Avrupa Birliği'nin bugün Türkiye'nin bir devlet politikası olduğunu biz yadsımıyoruz, inkâr etmiyoruz, ama bu kulübe girerken, bundan bahsederken, nedense hep şu örneği verirler: Kanarya Sevenler Derneği'ne bile girseniz, bunun bir kuralı vardır, kuralları vardır, buna uyacaksınız. Sanki Avrupa Birliği Kanarya Sevenler Derneği imiş gibi bu kadar basite indirgenerek anlatılır.

Biz de “evet bir yere giriyorsak, Avrupa Birliği'nin uygulamaları vardır, kuralları vardır, standartları vardır, ama Türkiye söz konusu olduğunda, ortaya çıkan Avrupa Birliği'nin standartları değil, çifte standartlarıdır” diyoruz, biz bunu vurgulamak istiyoruz, bunu dile getirmek istiyoruz.

Müzakereler başladı, çok güzel. Önemli bir aşama, müzakereler başlar başlamaz sekiz başlık bloke edildi; sekiz temel başlık bloke edildi. Ne için bloke edildi diye baktığınızda, Kıbrıs Rum Kesimi ile ilgili olarak bizim Rumlara limanlarımızı ve hava alanlarımızı açmamamız; bizim Rumları tanımamamız ve buna bağlı olarak da Kıbrıs'ta Türk askerinin “işgalci olarak” bulunması ve Türk askerinin Kıbrıs'tan çekilmemesi önümüzdeki bir engel olarak gösterilerek sekiz başlık bloke edildi. Bir de buna Fransa'nın beş başlığını, bir de buna Rumlara enerji başlığını da eklerseniz, üst üste koyduğunuzda 35 başlıktan geriye ne kalır? Biz neyi müzakere edeceğiz diye sormak geliyor içimden.

Şimdi, çifte standartlardan birincisi, somut örnek olduğu için söylüyorum. Avrupa Birliği'nde haberleşme ve iletişim özgürlüğü, dolayısıyla ifade özgürlüğü en temel özgürlüklerden birisidir. Bugün ben Avrupa Birliği yöneticilerinden şunu beklerdim: İlerleme Raporları'nda, Avrupa Parlamentosu raporlarında, Avrupa Birliği'nin tüm yöneticilerinin Türkiye için yaptıkları her açıklamada şunları

beklerdim: İletişim, haberleşme özgürlüğü, buna bağlı olarak ifade özgürlüğü Türkiye'de maalesef telefon dinlemeleri nedeniyle, bir dava nedeniyle gündeme gelen telefon dinlemeleri nedeniyle iki kişi arasındaki en basit, en özel konuşma bile birtakım iddianamelerin eki içerisine girebiliyor ve insanların özel hayatı deşifre ediliyor.

Dolayısıyla, insanlar artık telefonla konuşmaktan, iletişim kurmaktan, e-posta göndermekten korkar hale geldiler. Dolayısıyla, Avrupa Birliği'nin çıkıp şunu söylemesini beklerdim. Verhaugen, Madam Rujite'nin, Olli Rehn'in, Barosso'nun ve diğerlerinin şunu söylemesini beklerdim: İletişim özgürlüğü, ifade özgürlüğü, haberleşme özgürlüğü olmayan Türkiye'de biz hükümeti uyarıyoruz, sekiz başlığı askıya alıyoruz. Sırf sekiz başlığı bunun için askıya alsalardı, ben onlara teşekkür ederdim, alkışlardım.

Dolayısıyla, Avrupa Birliği için iletişim ve haberleşme özgürlüğü bu kadar önemliyken, Türkiye için önemli değil, ama onlar "Ermenistan sınırını açarsanız, Rum Kesimi'ni tanırırsanız, Ruhban Okulu'nu açarsanız, Ekümenlik sıfatını Patrik'e verirsiniz" vesaire; Kürtçe eğitim dili olursa, Türkiye'de sanki ifade özgürlüğü gelecek, haberleşme özgürlüğü gelecek, iletişim özgürlüğü gelecek. Bu çifte standart değil de nedir? Türkiye'nin birinci temel sorunu Kıbrıs mıdır? Rum Kesimi'nin istekleri midir, değil midir? bunu sormak gerekiyor.

Şimdi, Türk demokrasisinin çok önemli sorunları var. Madem, Avrupa Birliği Türkiye'ye demokrasi getirecek; madem bunun için soyundu ve Türkiye'deki demokratik sıkıntıları, hataları, yanlışları gördü ve saptadı; İlerleme Raporları'nda da bunları dile getiriyor. Peki, demokrasinin en önemli sorunlarından birincisi; dokunulmazlıklar, yolsuzluklar; acaba Avrupa Birliği İlerleme Raporları'nda birkaç kelimeyle, birkaç baştan savma cümleyle geçiştirmiş olduğu dokunulmazlıklar konusunda Türkiye'ye tüm Avrupa Birliği ülkelerinde olduğu gibi, sadece kürsü dokunulmazlığı olacak ve siyasilerin tüm dokunulmazlıklarını kaldıracaksınız; aksi takdirde sekiz değil, 18 başlığı askıya alıyorum. O zaman ben Avrupa Birliği'ni alkışlarım, Avrupa Birliği'ne teşekkür ederim. Dokunulmazlıkların kaldırılması konusunda bu kadar hassasiyet gösterdiği için.

Bugün bakıyoruz, sanki birilerini kayırmak, birilerini desteklemek için dokunulmazlıkların üstüne Avrupa Birliği hiç gitmiyor, onun tek derdi 301. maddeymiş, Ermenistan sınırının açılmasıymış, Kürtçenin eğitim dili olmasıymış, Türk askerinin Kıbrıs'tan çekilmesiymiş, Rum Kesimi'nin tanınması, limanların, havaalanlarının açılmasıymış.

Allah'ınızı severseniz, bu saydıklarımın hangi birisini yaparsak, dokunulmazlıklara, Türkiye demokrasisine faydası olacak? Bunu onlara sormak lazım. Bu çifte standart değil de, nedir?

Bir başka çifte standart: Biliyorsunuz, Türkiye'de Siyasi Partiler Yasası Türk demokrasinin en önemli sorunlarından birisi. Avrupa'daki Siyasi Partiler Yasası'nın, yani herkesin siyasi partilerde istediği gibi, rahatlıkla görev alabildiği, seçme ve seçilme hakkının ötesinde demokratik bir şekilde bulunduğu, o Siyasi Partiler Yasası'nı eğer Avrupa Birliği Türkiye'ye "aynısını bir an önce Türkiye'de yapacaksınız" diye dayatsa; "bir sene içerisinde bunu gerçekleştirmiyorsan, sekiz değil, on sekiz başlığı askıya alırım" dese ben bunu alkışlarım, teşekkür ederim. Ama, Avrupa Birliği için Türkiye'deki demokrasinin önündeki engellerden birisi olan Siyasi Partiler Yasası'nın değişmesi, herhalde Rum Kesimi'ni tanımaktan, Türk askerinin Kıbrıs'tan çekilmesinden, Ermenistan sınırının açılmasından, Kürtçenin eğitim dili olmasından çok çok daha az değerli. Herhalde bunlar olacak ki, Türkiye'ye demokrasi gelecek. Ermenistan sınırının açılmasıyla, Türkiye'deki demokrasinin ne ilgisi var Allah aşkına diye sormak geliyor içimden.

Yine son olarak, Avrupa Birliği'ne bir başka konuda seslenmek istiyorum. Sendikalaşma ve bir şekilde işçi çalışma güvenliği. Bakın, Tuzla'da her gün birkaç tane işçi ölüyordu. Tuzla'da her gün birkaç tane işçi öldü. O işçiler o çalışma koşullarında ölüyor, sadece Kanal B Televizyonu bu konuyu gündeme getirdi ve bu konu daha sonra diğer medya kuruluşlarının da gündemine geldi; herkes bu konuyu tartışmaya başladı.

Ben, Avrupa Birliği'nin hiçbir İlerleme Raporu'nda birkaç kelimenin dışında Türkiye'deki, Tuzla başta olmak üzere, çalışma koşulları konusunda gerekli uyarıları görmedim. Madem Avrupa'nın insanı öne çıkartan bir anlayışı var, madem Avrupa'nın insan yaşamına, çalışmaya,

emeğe değer veren bir anlayışı var. Öyleyse, bunları da dikkate almasını ve özellikle de Türkiye'deki hükümete şunu söylemesini beklerdim: Eğer bunu bir an önce sağlamazsan, sekiz değil, on sekiz başlığı da askıya alırım. Eğer böyle bir şey yapsaydı, ben Avrupa Birliği'ne teşekkür ederdim. Ama Türkiye'deki işçinin çalışma güvenliği maalesef ve maalesef Ermenistan sınırının açılmasından, Kürtçenin eğitim dili olmasından, Kıbrıs'ın Rum Kesimi'nin tanınmasından, Patriğin Ekümenlik sıfatını taşımasından, Ruhban Okulu'nun açılmasından daha az önem taşıyormuş.

Şimdi, siz burada sormaz mısınız, bu çifte standart değil de nedir? Ondan sonra "Türkiye'de Avrupa Birliği'ne güven kayboldu, güven düştü" diyorlar. Bu kadar çifte standardın olduğu bir konuda acaba ne kadar güven olur diye sormak geliyor içimden.

Çifte standartlar konusu insanı heyecanlandırıyor. Biliyorsunuz, yapılan anlaşmalarda bir vize sorunu son günlerde Türk işçilerinin, daha doğrusu Türk insanının Avrupa'da üç ay vizesiz, özellikle de hizmet sunan ve hizmet alanların üç ay vizesiz gidebilme imkânı doğdu. Nereden? Bir Türk tır işçisi, Mehmet, soyadını unuttum. Berlin'deki federal mahkemede açtığı ve Avrupa Birliği'nin Türklere vermiş olduğu, hak dediği bir konuda mahkeme karar verdi: "Evet haklısın" dedi. Bu, Avrupa Adalet Divanı'na gitti. Avrupa Adalet Divanı da mahkemenin kararını onayladı. Dolayısıyla, Türklerin böylesine kazanılmış bir hakkı varken, bizler acaba Avrupa'nın Türkiye'deki büyükelçiliklerinin önünde hâlâ daha vize almak için sıra bekliyorsak, Avrupa Birliği eğer bir hukukun üstünlüğünü ön plana çıkartan, kendi yaptığı yasaları ve kendi yaptığı düzenlemelere saygı gösteren bir kuruluşa, neden Avrupa Adalet Divanı'nın Türkiye hakkında almış olduğu bu kararı uygulamıyor? Türkiye söz konusu olduğu zaman, Avrupa'nın adaleti, Avrupa'nın hukuk sistemi ortadan mı kalkıyor? Peki, bu acaba çifte standart değil de, nedir diye sormaz mısınız kendinize?

Gümrük Birliği konusunda Sayın Bakan bazı açıklamalarda bulundu. Ben de o konuda şunu söylemek isterim: Gümrük Birliği Türkiye'nin tam üye olmadan katıldığı bir yapı. Acaba başka bir üye ülke var mıdır ki, tam üye olmadan Gümrük Birliği'ne geçsin? Ekonomimizin Gümrük Birliği nedeniyle evet açıldığı, yeni birtakım atılımlar yapıldığı, yeni

birtakım kuruluşlar olduğunu yadsımıyoruz, kabul ediyoruz; ama Gümrük Birliği nedeniyle sürekli zarar eden Türkiye'nin tam üye olmadığı halde, bu zararlarının karşılanması için Avrupa Birliği'nden şimdiye kadar en ufak bir desteğin olmadığını söylemem, bu çifte standardı dile getirmek bizim hakkımız değil mi? Başka bir ülke tam üye olduğu zaman Gümrük Birliği'ne başlıyor, biz tam üye olmadan Gümrük Birliği'nin yıllardır içindeyiz ve yıllardır zarar ediyoruz, bu zararı dile getirdiğimiz zaman da “tam üye olduğu zaman bunlar düzeltilir” diyorlar.

Efendim, son olarak sözlerimi tamamlarken, şunu söylemek istiyorum: Acaba, Avrupa Birliği yayınlamış olduğu tüm ilerleme raporlarında birkaç cümleyle, birkaç kelimeyle geçiştirmiş olduğu Türk insanının günlük yaşamını toplu taşımacılıktan, evlerimizdeki kullandığımız birtakım aletlerin, araçların, gereçlerin standartlarına kadar, temiz havadan, çevrenin korunmasına kadar, diğer ülkeler için göstermiş olduğu, müktesebatta, standartlarda, uygulamalarda göstermiş olduğu titizliğin sadece ve sadece yüzde 10'unu göstermiş olsaydı, Türkiye bugün herhalde Avrupa Birliği sayesinde bir şeylere kavuştuk deme noktasına gelirdi. Ama maalesef, Avrupa Birliği bugün Türkiye için şu noktaya geldi: Biraz ironi yaparak söyleyeceğim, bunu bir hocam söylemişti, hani Türkiye'de önemli hırsızlıklardan birisi de düşünce hırsızlığıdır, ben kaynak belirterek söylüyorum, benim düşüncem değildir. Bir Fransız Hocam söylemişti, “Türkiye-Avrupa Birliği ilişkileri söz konusu olduğunda Evren, Avrupa'da resmi belgelerde medeni hal bölümünde bazı yerler vardır: 1. Evli, 2. Bekar, 3. Dul-boşanmış, 4. Birlikte yaşamak. Avrupa Birliği Türkiye'ye evlilik teklif etmiyor, nikah teklif etmiyor; birlikte yaşamayı teklif ediyor. Birlikte yaşamak demek, birçok haktan mahrum olmak demek” dedi.

Dolayısıyla, Sayın Bakanın az önce Türkiye'ye özel statülerden, başka şeylerden bahsedilmeye başladığını dile getirdiğinde, aklıma bu örnek geldi. Türkiye eğer Avrupa Birliği ile birlikte yaşayarak, öyle bir statü içerisinde diğer Avrupa Birliği üyelerinin sahip olduğu hakka, sahip olmayacaksa, sadece ve sadece Avrupa Birliği'nin kapısında bekleyen bir ülke olacaksa, Avrupa Birliği sevdasından ben vazgeçelim diyorum ve Atatürk'ün göstermiş olduğu yolda gidebileceğini düşünüyorum, sağ olun.

OTURUM BAŞKANI- Efendim, çifte standartları somut bir şekilde dile getiren Sayın Gürbüz Evren'e teşekkürlerimi sunuyorum. Zamanında da bitirdiniz, onun için ayrıca teşekkür ediyorum.

Atatürk'ün gösterdiği yolu Sayın Rektörümüz çok güzel ifade etti. Avrupa değil zaten, medeniyet âlemi. Medeniyet âleminin de şekillendiği yerlerden birisi Avrupa, onu unutmayalım.

Şimdi, Sayın Çınar'a söz veriyorum.

Doç. Dr. ÇINAR ÖZEN (Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Öğretim Üyesi) - Değerli katılımcılar; çok teşekkür ederim.

Gerçekten burada olmak çok heyecan verici. Hayatımda, diyebilirim ilk defa bu kadar tecrübeli, bu konularda bir fiil görev almış bir heyete hitap ediyorum. Avrupa Birliği konularında çok uzun zamandır çalışıyorum. Onun için çok heyecanlıyım. Ümit ederim, bir şeyler katabilirim bu eğitim bilgisine ve tabii bütün diğer katılımcılara da. Ben Siyasal Bilgiler Fakültesi'ni 1991 yılında bitirdim. O yıl asistan olmak için uğraştım ve Gazi Üniversitesi'nde asistan oldum.

O arada mastır programına da Gazi Üniversitesi'nde girdim. Benim Hocam, o zaman asistanı olduğum Hocam Prof. Dr. Haluk Günüğü. Gerçekten, onun burada adını anmak isterim. Bu alandaki öğrendiğim şeylerin dörtte üçünü, belki daha fazlasını iki hocadan öğrendim. Birisi Haluk Günüğü, birisi de hâlâ beraber çalışma onurunu paylaştığım Prof. Dr. Ali Bozer. İki hocamdan öğrendim.

Haluk Hoca "ben seni sıkıştırmak istemem, hangi konuda çalışmak istiyorsan, o konuda çalışalım, ama ben Avrupa Birliği bilirim, Avrupa Birliği konusunda çalışmak istersen, sana daha çok yardımcı olurum dedi. Tabii, Hoca çok nazik bir insandır, büyük bir nezaketle aslında bana mesajı verdi. Ben o zamana kadar hep insan hakları konusunda çalışmayı düşünüyordum.

Avrupa Birliği konusunu da Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde öğrenciyken, iki ders almıştım, ama çok teknik ve zevksiz bulmuştum; çok da hoşlanmamıştım. O yüzden, çok da aklımda yoktu açıkçası. Hocam bu

söylediğiniz çok net bir mesaj. “Ben Avrupa Birliği konusunda tabii çalışırım Hocam” dedim. O zaman, Avrupa Birliği konusunun bu kadar zor bir konu olduğunu açıkçası bilmiyordum. İki açıdan da zor, yani bir taraftan gerçekten akademik açıdan zor bir konu. Oldukça teknik yönü, süprenasyonel hukuk sistemi olduğu için zor bir konu, bir de tabii çok büyük bir polemik konusu. Türkiye’de giderek Avrupa Birliği konusu çok ciddi bir siyasi polemik konusu oldu. Bu nedenle de zor bir konu. Bilseydim, acaba seçer miydim, bilmiyorum, hâlâ çok emin değilim, ama bir şekilde girdik, devam ediyoruz.

Avrupa Birliği konusunda, Türkiye’de bugünlerde iyice tartışmalar alevlendi. Biraz daha önce başlamıştı bu. Bence bir şeyi gözden kaçırarak, tartışmalar yürüyor. Avrupa Birliği taraftarlığı ve karşıtlığı esasına dönüştü. Sanki takım tutar gibi insanlar ikiye bölündüler ve bu esasta, bir karşıtlık esasında bir şeyi gözden kaçırmaya başladık. Ali Bozer Hocam aslında bunun altını çizdi. Avrupa’dan söz ederken iki şeyden söz ediyoruz; yani iki ayrı şeyden söz ediyoruz. Bunlardan birincisi; bireysel hak ve hürriyetlere dayanan suprenasyonel bir hukuk sisteminden söz ediyoruz ki, bu hukuk sistemi demokratik devletlerin bir araya gelip, egemenlik devrinde bulunarak, İkinci Dünya Savaşı sonrasında kurduğu bir hukuk sistemi. Ortaya çıkması da bir barış projesi olmasından kaynaklanıyor. Çok yıkıcı, dünya savaşlarından sonra ortaya çıkmış bir proje.

Bu projenin dayandığı bir başka esas da bu Birliği oluşturan ulusların kültürel farklılıklarını bir zenginlik olarak kabul etmesi; yani bu öyle bir proje ki, Avrupa’da, dünyada belki en yıkıcı savaşları yapmış uluslar burada yaşıyor. Kültürel farklılıkları zenginlik olarak kabul edip, bu uluslar bir suprenasyonel hukuk sistemi altında bir araya gelmişler. Hukukun üstünlüğü, bireysel hak ve hürriyetlerin korunmasını hâkim kılmayı esas almışlar ve bunlar bir başka şey daha yapmışlar. Ekonomik milliyetçiliğin yarattığı çatışmaları da bildikleri için büyük bir pazar entegrasyonuna gitmişler. Bence bu iyi bir model, yani güzel bir model ortaya çıkarmışlar; yani bir insanlık ideali ortaya çıkarmışlar. Keşke bu model bütün dünyada yayılsa, hâkim olsa, keşke gerçekten böyle bir modeli, esasında dünyada barışına hâkim kılabilirsek.

Türkiye bu modelin kurduğu bu idealin peşinden gitmiş. 1959 yılında, söylemeye gerek yok, muhtemelen burada bulunan siyasetçilerimiz

benden çok daha iyi biliyor, bu süreç içinde, çeşitli aşamalarında görev almışlardır. Her aşamada ilerlemiş, bir yerlere doğru gitmiş. Farklı farklı hükümetler hep bu ideali benimsemişler.

Burada bir şeyin daha altını çizeyim; 1959 yılında Ortaklık Anlaşması için başlamış, ama bu konudaki en büyük hizmeti bence Prof. Dr. Ali Bozer yapmıştır. Yani, 1983 yılında kurulan Özal Hükümeti gerçekten çok daha kararlı bir şekilde bu projenin arkasına düşmüştür. Sayın Hocam, hem Gümrük Birliği'ne giden süreçte o takvimlerin yeniden yapılması, uygulanması, hem de tam üyelik başvurusuyla bence Türkiye'yi bugüne taşıyan en önemli kişidir. Kimi sayarsanız, dersiniz bir isim saymak gerekirse Ali Bozer Hocamı saymak gerekir. Onun için burada, Avrupa Birliği Genel Sekreterliği'nden arkadaşlarımız varsa, mutlaka orada bir salona Prof. Dr. Ali Bozer adını vermeleri gerekir. Bizde maalesef her zaman bu vefa duygusu her yerde hâkim olmuyor. Bir başka Avrupa daha var. Bununla karıştırıyoruz. Bu Avrupa ulusal çıkarların hakim olduğu Avrupa'dır. Böyle bir ideal var, fakat bu ideal tam anlamıyla başarılı olmuş değil, yani sonuçta yürüyen bir projeden söz ediyoruz. Üye devletler ve ulusal çıkarlar, özellikle soğuk savaşın sona ermesiyle beraber, bunun daha da hızlandığını görüyoruz, yeni bir jeopolitik çağa doğru sanki gidiyoruz. O yüzden de, belki vakit kalırsa bu ayrışma konusunu da konuşabiliriz.

Avrupa Birliği de zorlanıyor. Bu ulusal çıkarlar Avrupa'sı tam üyelik sürecine giren ülkeleri sıkıştırmak için eline bir fırsat geçiriyor. Yani, tam siz masaya oturuyorsunuz, müzakere etmeye başlıyorsunuz, "sizden ne koparabiliriz?" diye bakıyorlar. Bu ikisini karıştırmamak gerekir. Türkiye Avrupa Birliği hedefini bu ilk bahsettiğim Avrupa'ya - ki Sayın Hocam ona "medeniyet projesi" dedi- yönelik yapmıştır. Buradan sapmamak gerekir, yani Türkiye'nin bu hedefinden sapması doğru bir şey olmaz. Türkiye'nin birtakım maceralara sürüklenmesi sonucunu da doğurabilir. Bu, Türkiye'nin, bu Avrupa Birliği'ne yaklaşması, bu modele, bu projeye, bu ideale yaklaşması, onun yolunda ilerlemesidir. Fakat bu ulusal çıkarlar Avrupa'sını dikkate almak gerekir. Yani, bunu kim yapar, hükümet yapar, yani hükümetler yapar. Bu bir çelişki yönetimidir. Çok zordur, burada da hukuk bilgisi çok önemlidir.

Yine Sayın Hocam hep bu konuda bizim çok eksik olduğumuzu söyler. O yüzden, Başkent Üniversitesi'ni tebrik etmek isterim. Benim de ders verdiğim gerçekten çok önemli bir hukuk fakültesi kurdu. Böylelikle de bence Avrupa Birliği projesine de çok büyük hizmet ediyor. Türkiye'nin bu anlamda bu model peşinden gitmesine de hizmet ediyor. Niye hukuk çok önemlidir? Çünkü burada bu bahsettiğimiz ideal olan Avrupa bir hukuk projesidir. Soruların cevapları oradadır, ölçüt oradadır, kriterler oradadır, onları iyi bilmeniz gerekir, hatta onun gelişmesine katkı yapmanız gerekir.

Avrupa Birliği'nin dışında, ama Avrupa Birliği ile son derece bağlantılı bir başka örgüt var: Avrupa Konseyi. Bu örgüt Türkiye için çok önemlidir. Türkiye burada son derece pasif, sadece kendini savunan bir konumdadır. Avrupa Konseyi'nde Avrupa hukuku geliştiriliyor. Yani buraya katkı yapabilecek seviyeye gelmemiz gerekir. Bunun aslında araçları Türkiye'de var. Ama maalesef, bana sorarsanız, bu araçları yeterince kullanmıyoruz.

Bu İlerleme Raporu'nda ve diğerlerinde de var. Bu ulusal çıkarlar Avrupa'sında Türkiye'nin önüne konulan birçok konu var, ama üç tanesi çok önemli. Bu konularda dikkatli olmak gerekir. Bir tanesi bir azınlık anlayışı. İkincisi, Kıbrıs sorunudur. Bir diğeri de Türk Silahlı Kuvvetleri'ne yönelik eleştirilerdir. Yani, pek çok başka şeyi de sayabiliriz, ama bu üçü oldukça önemlidir. Yani, çelişki yönetimini yapacak olan hükümet bu üç konuda yeterli donanımda ve siyasi kararlılıkta olması gerekir.

Süremi biraz aşabilirim, ama bir parça açmak istiyorum. Kıbrıs sorunuyla başlamak istiyorum. Bence Kıbrıs sorunu vardır. Kıbrıs sorunu vardır, ama tanımlamak gerekir. Ben sorun dediğim şeyi biraz daha farklı anlıyorum. Devlet, bir alanı düzenler, o alanı düzenler ve başarılı olursa, sorun yoktur. Ama yaptığı düzenleme başarısız olursa veya bir alanı düzenleyemezse, sorunlar ortaya çıkmaya başlar. Bu anlamda Kıbrıs sorunu, Kıbrıs'ın sahipliğiyle ilgili bir sorundur. Türkiye Kıbrıs'ın sahipliğiyle ilgili 1974 Barış Harekatı'ndan beri bir düzenleme, kararlı bir düzenleme yapamamıştır. Kıbrıs'ın sahipliği bugün de belirsizdir. Ne olabilir? Türkiye'ye katılabilir, Yunanistan'a katılabilir, KKTC bağımsız bir devlet olarak yaşayabilir veya iki toplum bir araya

gelip, yeni bir devlet kurabilir, federal devlet kurabilir.

İki toplumun bir araya gelip, yeni bir federal devlet kurma çabası, bu sorunun çözülmediğini göstermektedir. Yani, açıkçası Kıbrıs sorunu vardır, çünkü Ada'daki Türkler bu sorunun olduğunu düşünmekte ve yeni bir devlet kurma peşinden gitmektedirler. Bu noktada Türkiye'ye düşen şey, bana sorarsanız, bu konuya zorlayıcı şekilde dâhil olmak değildir. Yani, orada Kıbrıs'ın kime ait olacağına karar verecek olan KKTC vatandaşlarıdır. KKTC vatandaşları, benim gönlüm ister ki, devletlerine sahip çıksınlar. Yani, o devleti yaşatsınlar, böylelikle Kıbrıs sorunu olmasın; ama öyle olmadığını görüyoruz.

Türkiye'nin de politikası sanki çok böyle görünmüyor. Yani, KKTC'nin bağımsız bir devlet olmasıyla ilgili Türkiye'nin de çok zikzaklar çizdiğini görüyoruz. Dolayısıyla, burada bu sorunun çözümü öyle anlaşılıyor ki, masada iki toplum tarafından verilecek. Bana sorarsanız, Türkiye bu durumda kendisi için gereken önlemleri almalıdır. Türkiye tabii ki Ada'ya soydaşlarını korumak için çıkmıştır, ama Kıbrıs'ın jeopolitik, Doğu Akdeniz'deki jeopolitik denge açısından da bir önemi vardır. Eğer KKTC vatandaşları devletlerini ortadan kaldıracak ve yeni bir federal devlete ilerleyeceklerse, Türkiye'nin de o zaman bence Ada'da kendi ulusal güvenlik politikaları esasında en az bir, ben Maraş'ı öneriyorum, ama belki birden fazla Karpaz da olabilir, başka bir yer de olabilir, askeri üsler kurması gerekir. Türkiye'nin o Ada'daki askeri varlığını pekiştirmesi gerekir. Annan Planı'nın belki de en zayıf tarafı buydu. Yani, Annan Planı'nda eleştirilecek en temel husus buydu.

Bir başka sorun, azınlık anlayışı. Türkiye'nin azınlık anlayışı bellidir; bunu anlatmama gerek yok. Avrupa Birliği ilerleme raporları ve katılım ortaklığı belgelerinden bunun Avrupa Birliği tarafından kabul edilmediği anlaşılıyor. Yani, Türkiye'ye yönelik şeyler, Türkiye'de bir Kürt azınlık ve Alevi azınlık olduğu yönünde ve buna yönelik hukuki düzenlemeler yapılması yönünde sürekli istekler, öneriler var. Avrupa Birliği üyesi ülkelerin politikalarının böyle olmadığını görüyoruz. Mesela, Avrupa Konseyi'nde Ulusal Diller Sözleşmesi var. Almanya ve pek çok devlet de, ama sadece Almanya örneğini vereyim. Bu sözleşmeyi imzalarken, ekine bir deklarasyon koymuştur ve “bu

sözleşmede bir ulusal azınlık tanımı yoktur, ben ulusal azınlık olarak şunları şunları kabul ediyorum” demiştir. Saymıştır, bizi eleştirdikleri Lozan’daki gibi bir şey yapmıştır, peki bunu niye yapmıştır? Günün birinde “Türkler azınlık olmasın” diye yapmıştır, yani önlemini kendine göre almıştır.

Fransa’nın da azınlık politikası böyle değildir; Fransa bu sözleşmeyi yürürlüğe bile sokmamıştır. Fransa Anayasa Mahkemesi’nin Korsika ile ilgili kararlarını biliyoruz. Peki, niye bunlar var? Çünkü azınlık politikası bir ulus-devleti istikrarsızlığa sürükleyebilir; çatışmalara sürükleyebilir, çok kanlı çatışmaları doğurabilir. Bu nedenle hassas bir konudur. Türkiye Cumhuriyeti bir ulus-devlettir. Türk Ulusu esasına dayanır, fakat Türk kimliği etnik bir esasta tanımlanmamıştır. Bir Osmanlı bakiyesi olarak çok çeşitli etnik kimliklerden gelen insanlar Türk Ulusu ve Türk kimliği içinde birleşmişlerdir.

Dili Türkçedir; ana kültür Türk kültürüdür ama dediğim gibi bir potada erimiş bir kültürden söz ediyoruz. Orta Asya’daki haliyle bir Türk kültüründen söz etmiyoruz. Farklılıklar, bireysel hak ve hürriyetler esasında çözülmektedir. Bu Avrupa hukukuna uygun bir anlayıştır. Türkiye bunu savunabilir, bu konuda dikkatli olmak gerekir ve bu konuda kararlı olmak gerekir.

Üçüncü konu Türk Silahlı Kuvvetleri’ne yönelik eleştirilerdir. Soğuk Savaş sonrası dönemde çevremizdeki coğrafyanın altüst olduğunu görüyoruz ve bu coğrafyada yeni bir dünya düzeni kurulma çabalarını görüyoruz. Türk Silahlı Kuvvetleri bu coğrafyada ciddi bir güçtür; yani birtakım küresel hesapları olan güçlerin Türk Silahlı Kuvvetleri’nin direncini kırmaya yönelik çabalar içinde olduğunu müşahade etmek çok zor değil. Türk Silahlı Kuvvetleri’ni bu süreç içinde yıpratmak, Türk Silahlı Kuvvetleri’ni bu anlamda görev yapamaz hale getirmek, Türkiye’nin felaketi olur. Yani, bunu aslında salim kafalar görür, yani son derece net.

O nedenle bu süreç içinde, bu ulusal çıkarlar Avrupa’sının buraya yönelik müdahaleleri konusunda da kararlı olmak gerekir. Şimdi, bunları söyledikten sonra, şunu da ilave etmek istiyorum. Peki, nasıl ilerleyeceğiz? Benim çok sevdiğim bir filozof var, Vegelin diye

muhafazakâr bir filozof; o “bir kriz olursa başlangıca dönmemiz gerekir” diyor. Bizim başlangıç noktamız Ankara Anlaşması’dır. Ankara Anlaşması aslında bir yapı kurmuştur. Bu yapı Türkiye'nin aşama aşama Avrupa pazarına entegre olması, Avrupa hukukunun bir parçası olması, ondan sonra Avrupa Birliği'nin tam üyeliğine ilerlemesidir.

Türkiye maalesef, Ankara Anlaşması'nın kurduğu bu yapıda kararlı bir şekilde ilerleyemedi. Bundan sadece biz sorumlu değiliz, ama çok ciddi eksikliklerimiz olduğunu söylemek isterim. Mesela, Gürbüz Bey bize ilgili meseleden, vize davasından söz etti. Bakın, hizmetlerin serbest dolaşımı ve yerleşme hakkıyla ilgili o Stand Stil (olduğun yerde kal) prensibi ki, esas odur, davanın esas odur. Yani düzenlemenin yapıldığı durumu daha kısıtlayıcı hale getirmeme söz konusudur. Bu durum anlaşmanın ilgili maddesinde yazılıdır; çok uzun zamandır yazılıdır ve bu ilgililerce biliniyordu, ama kimse bugüne kadar dava açmadı, kimse onun peşine düşmedi. Yine de hükümet peşine düşmedi. Avrupa'da yaşayan arkadaşlar düştü, İngiltere'de başladı, Almanya'ya yayıldı.

Sonuçta, Türkiye'nin Ankara Anlaşması'ndan doğan birtakım hakları vardır. Bu ortaklık hukukunu küçümsemeyelim. Ben Ali Bozer Hocama katılıyorum. Gümrük Birliği önemli bir kazanımdır. Bunun önünü açmak, bunu hizmetlerin serbest dolaşımı, kişilerin serbest dolaşımı, yerleşme hakkı, sermayenin serbest dolaşımı, Avrupa Birliği'nin diğer politika alanlarına doğru genişletmek gerekir. Zordur, hukuk bilmek gerekir, mücadele etmek gerekir. Ama yapılması gereken esas şey budur.

Ben sonuçta Türkiye'nin bir gün Avrupa Birliği'ne tam üye olacağına inanıyorum. Yakın bir gelecekte olacağını tahmin etmiyorum. Ama Avrupa Birliği'ne Türkiye'nin bir gün tam üye olacağına inanıyorum. Zor oluyor. Sayın Özal “inci uzun bir yoldayız” demişti. Sayın Hocam da Bakanlar Konseyi'nden, Komisyon'a başvurunun, yani dilekçenin üç yılda geçtiğinden söz etti. Türkiye farklıdır, yani farklı bir ülkedir, bunu görmek ve kabul etmek lazım. Yani, herhangi bir Avrupa ülkesi değildir. Onun için zor oluyor. Bilgili, donanımlı, siyasi kararlılığı olan, ulusal hassasiyetleri olan hükümetler bu süreci eninde sonunda buraya doğru götürecektir.

Ayrışma konusuna gelince: Avrupa Birliği, dünyada çok büyük bir ekonomik kriz olur, hukuk sistemi, uluslararası sistemi çöker, ekonomik milliyetçilikler başlar, bu ekonomik milliyetçilikler faşizm doğurursa yok olur; yani Avrupa'nın antitezi budur. Olmaz mı? Olabilir. Ama zaten o zaman başka bir dünyada olacağız; yani o gün bambaşka bir dünya olacak. Muhtemelen yeni bir dünya savaşına doğru sürükleniyor olacağız. Oraya gidilmediği sürece Avrupa Birliği yok olmaz.

Teşekkür ederim Hocam.

OTURUM BAŞKANI- Sayın Çınar, değişik bir açıdan Avrupa Birliği'ne yaklaştı. Binaenaleyh, buradaki değerli konuklarımızın da yalnız bir tarafa odaklanmış olarak değil; meseleyi bütün boyutlarıyla birlikte ve soğukkanlı olarak değerlendirmelerinde çok isabet vardır. O itibarla, değişik fikirlerin dile getirilmiş olmasını büyük bir memnuniyetle karşılıyorum ve bilimsel metoda da uygun olduğu düşüncesiyle hayırlı bir sonuç olarak değerlendiriyorum.

Değerli arkadaşım ve televizyonlardan hep kendisini izlediğimiz Hasan Ünal arkadaşım burada. Diğer arkadaşımızın buraya gelememesinden üzgünüm. Fakat Hasan Bey arkadaşımızın buraya gelmesinden de ayrıca memnuniyetimi beyan ediyorum. Kendisi bize görüşlerini şimdi 15 dakika içinde müsaade ederseniz, sorabildiğiniz kadar açıklayacaklardır. Buyurun.

Prof. Dr. HASAN ÜNAL (Gazi Üniversitesi Öğretim Üyesi)- Sayın Bakanım, Sayın Başkanım çok teşekkür ederim. Sayın Rektör, değerli bakanlar, kıymetli büyükler, sayın meslektaşlar ve sevgili öğrenciler.

Hakikaten, Avrupa Birliği özellikle son iki yıla kadar Türkiye'de neredeyse her konunun içine dâhil ederek, tartışmak zorunda kaldığımız konulardan birisiydi. Giderek gündemdeki yerini kaybediyor gibi bir intiba var. Ancak, öte yandan da Türkiye'nin dış politikasının en önemli unsurlarından birisi olmaya devam ediyor. Aslında Avrupa Birliği ile ilişkilerimizin ne olacağına da karar vermeden, Türk dış politikasının değil sadece, Türkiye'nin ne olacağına da karar vermemiz giderek zor bir noktadayız.

Avrupa Birliği bir manada ya Türkiye'nin bütün dış politikasının ve geleceğinin bir açılımını mı oluşturacak yoksa bugünkü mevcut süreci sürdürdüğümüz takdirde Türkiye'nin üzerinde bir prangalar zinciri gibi yerleşmeye mi devam edecek? Onun için hakikaten Sayın Bakanın ısrarla ve sıklıkla vurguladığı gibi soğukkanlılıkla Avrupa Birliği üzerine düşünmemiz lazım; bir değerlendirme yapmamız lazım, yani bu konuda ne yapmak lazım? Ben müsaade ederseniz, görüşlerimi tamamen o konuya hasredeceğim.

17 Aralık 2004 tarihi Türkiye'nin Avrupa Birliği ile ilişkiler açısından fevkalade önemli bir tarih. 1999 Helsinki Zirvesi ne kadar önemliyse, 2004 Brüksel Zirvesi de o kadar önemli bir tarih. Çünkü 1999 Zirvesi'nde Türkiye'ye aday ülke sıfatı verilmişti; 2004 yılında da Türkiye'nin müzakerelere başlayacağına karar verilirken, eline de bir belge sunuldu. “Şu şekilde, şu şartlarda ve şu çerçevede üye olacaksınız” diyor.

Şimdi, o 17 Aralık kararlarına giden günlerde, haftalarda, hatta aylarda Ankara çok yoğun ziyaretlere sahne oluyordu. Bu ziyaretçilerin içinde pek tabii ki, devlet adamları, bakanlar, politikacılar olduğu gibi, gazeteciler, akademisyenler de vardı. Avrupa'nın çok önemli gazetelerinden birisinin editörü beni ısrarla yemeğe davet etmek istedi. O aylardan birindeydi, sonra yemekte sohbet ettik, değerlendirme yaptık; epeyce bir sohbetten sonra, bana Türkiye'deki bir aydın profili çizdi. “Maalesef, üzülüyorum, Avrupa Birliği Türk aydınlarını biraz Politbüro üyesi haline getirmiş. Şimdi, normalde sizin gibi Avrupa'da yaşamış, okumuş, bu konuları takip eden insanların Avrupa Birliği'ne girelim girmeyelim konularında veya Avrupa Birliği ile müzakerelerde şöyle pozisyon belirleyelim, böyle pozisyon belirleyelim gibi teknik ve kendi milli çıkarlarınız doğrultusunda görüşler belirlemesi, bunlar doğrultusunda bir kamuoyu oluşması lazım. Sağlıklı olan bu” dedi.

Değişik toplantılara gidiyorum, her Türk aydını kalkıyor, sanki Sovyetler'deki Politbüro üyesi gibi, kendisinin çağdaşlığını ispatlarcasına “bizim Avrupa Birliği'nden başka yolumuz yok, eğer Avrupa Birliği'ne biz girmezsek, Türkiye'yi öcüler yiyecek, eğer Avrupa Birliği'ne girmezsek, bizim Avrupalılık kimliğimiz tasdik edilmezse, o zaman mahvoluruz” gibi konuşmalar yapıyorlar.

Bir defa şunu ortaya koymak lazım: Avrupa Birliği'ne girmek ya da girmemektan önce, Avrupalı olmak lazım; Avrupalı olmak lazımdır. Bu da Büyük Atatürk'ün söylediği gibi çağdaş olmak demektir. O da özde kendi milletinin hak ve menfaatleri doğrultusunda hareket etmek ve fikir üretmekle olur. Ezik büzük böyle bizi almazsanız öyle olur, şöyle olur, bizi öcüler yer falan. Bu Avrupalının 19. Yüzyılda karşısında gördüğü sömürgelerinde yaşayan yarı aydın tipidir ve Avrupalı bu insanları ciddiye almaz. Önce buradan başlamak lazımdır; soğukkanlı değerlendirmek lazım.

Soğukkanlı bir değerlendirmeye tabi tuttuğumuzda, önce şuradan başlamalıyız: 17 Aralık 2004 Belgesi'ni ve o Belge'nin devamı niteliğindeki Müzakere Çerçeve Belgesi'ni, Katılım Ortaklığı Belgesi'ni, bunların hepsini dikkatle okumamız gerekir; bunlar emredici nitelikte belgeler olduğu için önemli. Pek tabii ki İlerleme Raporları da bunların bir parçası edilmeli. Bu arada çok tabii ki, Avrupa ülkelerini devlet ve hükümet başkanlarının ve dışişleri bakanlarının ve bakanlıklar olarak kurumlarının Türkiye konusunda sık sık yaptıkları açıklamalar, takındıkları tutumlar da bu analize tabi tutulmalı, dâhil edilmeli.

Bütün bunlardan ortaya çıkan şudur: Biz aslında Avrupa Birliği'ne üyeliği tartışıyoruz, ama 17 Aralık 2004 kararları ve özellikle de onun Türkiye bölümünün 23. maddesi ki, 23. maddesi tek başına Türkiye bölümünün toplamı kadar geniş bir madde. Bu 23. maddeyi tek başına incelediğimizde, Türkiye'ye bir üyelik teklifi yapılmadığı görülüyor. Yani, o kadar elastiki cümlelerle gidiyor ki, mesela aynı metnin içinde Hırvatistan da var. Hırvatistan'ın metniyle, Türkiye'nin metnini karşılaştırdığınızda veya daha önceki Doğu Avrupa ülkeleri için hazırlanan İlerleme Raporları, Zirve kararları, Katılım Ortaklığı Belgeleri, onları incelediğinizde, yani Polonya'dan Baltık ülkelerine, efendim Çek Cumhuriyeti'nden, Slovakya'ya, Macaristan'a, oradan Bulgaristan'a, Romanya'ya. Bunların belgelerini Türkiye'ninki ile karşılaştırdığımızda, şöyle bir intiba çıkıyor. Çok açık bir şekilde, ben öğrencilerime tez hazırlattırıyorum. Kendim üzerinde aşağı yukarı on yılı aşkın bir süredir çalışıyorum ve şunu görüyorum: Türkiye'nin belgeleri nasıl ve neden üye olmayacağını anlatan bir dille yazılıyor? Öbürlerinin belgeleri de en kısa sürede bu ülkelerin suhuletle ve de Avrupa Birliği'ne mümkün olduğunca az maliyetle nasıl üye

yapılacağını izah eder biçimde hazırlanıyor. Yani bu, çok belirgin bir husustur.

Efendim, bunları göz ardı ederek, biz Avrupa Birliği'ne girmezsek mahvoluruz gibi bir tartışma burada bir münevver tartışması olmaktan çıkıyor, o artık bir siyasi tavır oluyor. Söylediğim gibi 19. Yüzyıl sömürgelerinde yaşayan yarı aydın tavrı oluyor. Dolayısıyla, belgelerden hareket etmek mecburiyetindeyiz. Yani, birinci tespit şudur. Türkiye'ye bir üyelik teklifi yapılmamıştır.

Sayın Bakanım çok güzel izah ettiler. “17 Aralık 2004 kararları başarılı gibiydi, ama sonradan aniden bir şey oldu” dediler. Türkiye'ye “sizi özel statüye götürelim” dediler. Niye diyorlar? Çünkü o 17 Aralık Kararlarının 23. maddesinde bunlar var da onun için. Bunların olmasına çok uygun bir yorumlamaya açık şekilde yazıldığı için.

18 Aralık günü ben Sivas'a konferans vermeye gidiyordum. Bu arada 17 Aralık günü de Financial Times Gazetesinde ön sayfadan girilen uzun bir makalem yayınlanmıştı. Makalenin başlığı Türkçe şu: “Türkiye Avrupa Birliği Dışında Daha İyi Olur.” Türkiye için nasıl bir özel statü iyidir diye bir tartışma. Ona 17 Aralık günü girdiler. 18 Aralık günü ben Sivas'a doğru gidiyorum, iki de bir telefon çalıyor. Bu arada Ankara'da büyük kutlamalar yapılmış. Ben de saat 10'dan sonra radyodan bunları duymaya başladım. İki de bir telefon çalıyor. Telefonda yabancı bir gazeteci ya da yabancı bir televizyoncu. Yani, Danimarka'dan Polonya'ya, İngiltere'den Almanya'ya her taraftan arıyorlar. Kendi aksanıyla başlıyor, “Prof. Ünal ben falanca televizyonundan şuyum, bir beş dakikanız var mı?” arabayı kenara çekiyorum, ondan sonra peki buyurun. “Ankara'da büyük kutlamalar yapılmış; niye? “Evet, ben de radyodan dinliyorum, bir şehir dışı yolculuk yapıyorum” diyorum. “Efendim, bu kutlamalar niye?” “Niye diyorum, 17 Aralık kararlarını kutluyorlar” falan. “Ama kararlar Türkiye'nin üye olmasını değil de, sanki olmamasını öngören bir tarzda.” “Niye böyle yorumluyorsunuz?” diyorum. Ben de kararları henüz okumamıştım. Daha doğrusu gece 2'de şöyle internetten baktım, ama indirip okuyamadım. Sabah da erken yola çıktım.

Sonra, “Efendim, İsveç Başbakanı Göran Persson burada bir basın toplantısı düzenledi; “Türkiye'ye çok ağır şartlar dayatıldı, biz İskandinav ülkeleri olarak bunun gayri ahlâki olduğunu düşündük, -

Sayın Gürbüz Evren'in dediği tarzda- böyle çifte standart olmaz, bu metinlerin üzerinden gitmek lazım" dedi. Sonra haber geldi, Türkiye Başbakanı bunu çok beğendiğini söyleyerek, imza atmış, Türkiye'ye gitmiş.

Şimdi, acaba Başbakan zaten Avrupa Birliği'ne girmek istemiyordu da, yani İslam-i kökenli birisi olduğu, bunu bir bahane olarak artık bu defter kapandı, kurtulduk arkadaşlar demek için mi kutluyor, yoksa başka bir şey mi var, nedir, neler kutlanıyor? Siz böyle bir soruya muhatap olsanız, bir yabancı televizyoncuya ne dersiniz? Durum buydu, daha sonra indirdim, Göran Persson aynen bunları söylüyor. Ama Türkiye'deki medya bunu o günlerde mevzu etmedi. Göran Persson'un o basın toplantısında söyledikleri, 17 Aralık kararlarının 23. maddesinde neler olduğunu açık açık söylüyordu. Zaten, 17 Aralık'tan bir hafta sonra, yani 23 Aralık günü Türkiye diplomatlarının, profesyonel insanların, "kardeşim siz bu kararı nasıl imzalayıp geldiniz, bu kararlar bir Avrupa Birliği üyesi çıkmaz" demesi üzerine Dışişleri Bakanlığı Brüksel'deki Büyükelçisine talimat vererek, "biz bu kararları kabul etmeyeceğiz veya şöyle yorumlanmasına izin vermeyeceğiz, biz bunu böyle anlamıyoruz" demek durumunda kalmadı mı?

Dolayısıyla ortada Türkiye'ye bir üyelik teklifi yok. İki de bir özel statüye, şuraya çekelim, buraya çekelim demeleri de bundan dolayı zaten. Metinlerden kaynaklanan bir husus. Yani, bir manada bize çifte standart hem uyguluyorlar, hem de uygulamıyorlar. Bizim tarafta da bile bile lades durumu var. Peki şimdi, bu durumda ne yapacağız? Sayın Bakan, çok güzel izah buyurdular. 1960'larda Ankara Anlaşması imzalandığında, o günkü havayı Avrupa'da okuduğumuzda, muazzam lehimizde bir hava var. Mesela bugün, kuru kalabalık diye görünen insanlarımız, o zaman Almanya nezdinde muazzam bir işgücü, pozitif bir unsur. O zaman, Almanya'yla tam bir silah arkadaşlığı içindeyiz. Almanya üzerine yığılacak Sovyet orduları bizim sınırlarımıza geliyor, yığılıyor. Almanya bize minnettar, çok iyi.

O zamanki nüfusumuz şimdiki kadar büyük değil. Dolayısıyla, Türkiye'nin o zamanki Avrupa Ekonomik Topluluğu'na alınması mümkün görünüyor. Ama 1970 krizleri, petrol krizlerinin yarattığı ekonomik şoklar, 1980'lerde Avrupa'nın Uzakdoğu'yla girdiği

ekonomik mücadelede geri kalması; onun yarattığı muazzam işsizlik, kısacası her şey Türkiye'nin görüntüsünü, Avrupa içinde olumsuzla çevirdi.

Bugün Avrupa'dan baktığımızda, Türkiye'nin neden üye olmaması gerektiğiyle ilgili üç tane temel sorun görülüyor. Bunlardan birincisi nüfusumuz. Biz de nüfusumuzu tam olarak bilmiyoruz, ama 70-80 milyon civarında bir nüfusumuz var herhalde. Çünkü sık sık seçmen kayıtları falan da değişiyor. 70 milyona iniyoruz, sonra bir anda 6 milyon yeni seçmen ekleniyor. Ayrıca, eve dayalı, adrese dayalı bir sistemimiz olduğu için, mesela Almanya'da oturan vatandaşlarımız buna dahil mi, değil mi, bilmiyoruz, ama kabaca bugün 75-80 milyon civarında herhalde bir nüfusumuz var.

Bu nüfusun da, nüfus uzmanlarının yaptıkları öngörülere göre, biz bunun mümkün olduğunca az gösterilmesi için uğraşyoruz, ama onların yaptıkları bazı öngörülere göre, 105-106-110 milyon civarına kadar yükselecek, bazı öngörülerde de 95-96 veya maksimum 100 milyon civarında stabilize olacağı tahmin ediliyor. Ama bunun hangisini kabul edersek edelim, Türkiye'nin nüfusu Avrupa Birliği'ne giremeyecek kadar büyük.

Efendim, "eskiden böyle değil miydi?" böyle değildi. Mesela 1959'u alırsanız, ilk Roma Anlaşması'nda, Türkiye'nin nüfusu 23-25 milyon aralığında, 1963'lere gelindiğinde, 27 milyon civarında. 1981 yılında 45 milyon, 2000 yılında 65, bugün 81 milyon olmuş ya da birkaç sene sonra herhalde olacak. Her yıl ortalama 1 milyon civarında artıyoruz. Ankara Anlaşması'nı imzaladıktan sonra 50 yılda nüfusunu üç katına çıkartan Avrupa'daki tek ülkeyiz.

Şimdi, 81 milyonla bizi Avrupa Birliği'nin içine, eğer Avrupa Birliği siyasi bir birliğe doğru da gidecekse, almaları imkânsız.

İkincisi; bizim bugünkü coğrafyamız. Avrupa'dan bakıldığında çok netameli, çok tehlikeli görünüyor. Bizim komşularımız Avrupa'nın gözündeki en sevimsiz ülkeler. Biz de çok makbul ve muteber görünmüyoruz, ama bir kalem, bir gömlek daha iyiyiz. Şimdi, Avrupa kendisini cici bölge diye görüyor. Bizim komşularımızı da kötüler diye

görüyor. Biz ortada bir filtre gibiyiz. Yani, kötülüklerin Avrupa Birliği'ne mümkün mertebe az sirayet etmesini sağlayan, ama kendi bünyesinde hem kötülükleri, hem de iyilikleri barındıran bir ülkeyiz, bizi öyle görüyorlar.

Avrupa Birliği açısından bakıldığında bu teşhis de çok yanlış değil. Dolayısıyla, bizim Avrupa Birliği'ne tam üye olup da, o kötülükleri Avrupa Birliği içine davet eden bir ülke olmaktansa, bir filtre olarak muhafaza edilmemizi kendisi açısından daha münasip görüyor.

Son olarak da, özellikle Sovyetler Birliği'nin yıkılmasından sonra başlayan ve hızlandırılan siyasi birlik projesi içinde Avrupa'da bir kimlik oluşturma gayreti var. Bu, 1960'larda o kadar belirgin değildi. Bugün "Avrupa kimliği" diye bir kimlik tartışması başlamış durumda. Bu kimlik tartışmalarının içinde de bize yer bulamıyorlar. Çünkü "siz bir Türksünüz, bizim tarihimizin karşı tarafında olansınız. Müslümansınız, dininiz itibariyle bizim dinimizin öbür tarafında olan birilerisiniz, dolayısıyla sizin burada olmamanız gerekir; zaten talep de etmemelisiniz" diyorlar.

"Bizi Avrupa Birliği'ne almazsanız, mahvoluruz" diyen Türklerle ben Almanya'da 2002 yılının Ağustos ayı sonunda bir toplantıya katıldım. "Hadi oradan Avrupa'da Türklerin ne işi var?" diyen Almanların katıldığı bir toplantıydı. Israrla "bunun orta yolu yok mu?" diye beni çağırdılar. Orada ben mesela, bizim Türklerin, bunun içinde AKP önde gelenleri de vardı, yaptıkları bazı konuşmalara, o zaman muhalefette olan bugünkü Alman hükümetinde ön planda yer alan bazı bakanların verdiği cevaplar karşısında gerçekten üzüldüm.

O zaman AKP'li üst düzey birisi, kendimizin Avrupa'dan daha laik olduğunu ispatlamaya çalışıyordu. Buna örnek olarak da "Yunanistan, İngiltere laik bile değil dedi; Kıbrıs Ada'sı Avrupa coğrafyasında değil, biz Avrupa coğrafyası içindeyiz" dedi. Buna karşılık, Almanya'nın en kritik bakanlıklarından birisinde oturan şahıs kalktı "kardeşim bakın, ben Almanım ve Avrupalıyım. Siz bize eğer bizden fazla Avrupalı olduğunuzu söylüyorsanız, o zaman ben Alman değilim, Avrupalı değilim" dedi. Cevaben Avrupalı değilim, yani siz Avrupalıysanız, ben değilim dedi. "Siz bize günün birinde geleceksiniz, 'biz sizden fazla

Almanız' diyeceksiniz, bu mantıkla, o zaman ben Alman da değilim. Lütfen biraz tarihinize sahip çıkın, kendi kimliğinize sahip çıkın, böyle bir Avrupalılık mücadelesi de yapılamaz" dedi. Haklı da.

Bunlardan hareketle ne yapacağız? Avrupa Birliği'ne kızıp, öfkelenip, bu kadar oluşturduğumuz Gümrük Birliği'nden, ticaretin bütün unsurlarına kadar her şeyi ortada bırakan, riske eden ve düşmanları memnun eden, Avrupa Birliği ile bir kavgaya mı tutuşalım? Siz bizi 1960'larda inandırdınız, bize mavi boncuk verdiniz, bugün buraya geldik, ben de kırıldım artık. İnsani ilişkilerde bazen bizim Türkmen Yörük literatüründe bir laf vardır, rahmetli babam çok kullanırdı. "Oğlum o kadar sinirlendim ki, kavağı kökünden budadım, yani bir daha artık benim o adamlarla bir şeyim olmaz, yani neye mal olursa olsun" falan derdi.

Ben o lafların kıymetini şimdi 50 yaşındayım, daha iyi anlıyorum. İnsan ilişkilerinde kavağı kökünden budayabilirsiniz, devlet ilişkilerinde öfkelenmemek fazilettir. Öfkelenip, öfkeli ayağa kalkmamak fazilettir veya yani öfkeli olacaksın, onun için bu kadar diplomatımız var, onun için bu kadar bürokratımız var. Onun için soğukkanlı düşünmesi gereken insanlarımız var. Öfkeleneyeceğiz, ama öfkeli hareket etmeyeceğiz. Diploması ve siyaset olabilirsiniz en iyisini elde etme sanatıdır.

Efendim, ideal olarak şöyle olsa iyiydi. Evet, yani ben de 1980'lerde Yunanistan'a teklif edildiği gibi Avrupa Birliği'ne girseydik, bize de dünyanın fonu, Yunanistan'ın nüfusuna oranla verildiği kadar bize de yığılsaydı, ben de Avrupa Birliği'nden yanaydım, hiçbir itirazım da yoktu.

Şimdi, önce birincisi bugün bu tespitleri yapmak lazım. İkincisi; bugün Avrupa Birliği artık üye ülkeler için çok cazip bir birlik değildir. Ekonomik olarak yeni giren üyelerin mali sorunlarına, ekonomik kalkınmalarına büyük teşvikler verememektedir. Çünkü Avrupa Birliği İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana ekonomik olarak, özellikle kalkınma yaratan teknoloji üretme konusunda geri kalmıştır. Masif üretim konusunda da, yani bütün bu sanayi ürünlerini üretip, dünyaya satma konusunda da 1980'lerden itibaren özellikle Uzakdoğu'dan gelen rekabet karşısında bocalamaktadır.

Bu konuda Avrupa Birliği Komisyonu'nun kendi hazırlattırđı raporları herkesin okumasını tavsiye ederim. Orada Avrupa Birliği ekonomilerinin iyiye gitmediğini ve gitmeyeceğini açık açık uzmanları kendileri ortaya koyuyorlar. Nitekim yeni giren ülkelere ekonomik olarak hiçbir Şey veremediler. Bakın, ilk finans krizinde Avrupa Birliği'ndeki ayrışma had safhaya çıkmış durumda. Avrupa Birliği'ne son dalgada giren on ülkenin neredeyse onu da, Kıbrıs Rum Kesimi ve Malta hariç, on ülkeden sekizi iflasla karşı karşıya. Bunlardan Letonya ve Macaristan resmen iflas etti.

Almanya Başbakanı Merkel ile Fransa Cumhurbaşkanı Sarkozy "her koyun kendi bacağından asılır; herkes kendi hesabını kendisi verecek" diyorlar. Sadece onlar mı? Hayır. Mesela yılın ikinci yarısında resesyona girmesi muhtemel ülkelerin başında Yunanistan geliyor. Diğer Avrupa Birliği ülkelerinin aynı sorunlarla karşılaşacağına dair işaretler, aksine işaretlerden kat ve kat fazla. Aslında, Avrupa Birliği üyeliğinin bir cazibesi kalmadı.

İkincisi, burada Şu denilebilirdi: Efendim, tamam biz belki kısa sürede Avrupa Birliği üyesi olmayacağız, hatta belki hiç olmayacağız, ama bu süreç devam etsin. Hayır, bu süreç devam etmemeli. Çünkü bu süreç habisi bir süreçtir. Türkiye için sürdürülen Avrupa Birliği süreci önyargılı ve habisi bir süreç. Türkiye'nin milli devlet yapısını ortadan kaldırmak istiyor. Türkiye'yi eski Yugoslavya tarzında çokuluslu bir ortaklık devletine çevirmek istiyor. Bunlar belgelerde çok açık şekilde var. Niye "Azınlık tarifini değiştirin" diye üstümüze geliyorlar? Eğer bu bir Avrupa Birliği standardı olsa, Bulgaristan'ın iki kurucu millet, iki kurucu devletten oluşan yeni bir federasyon olarak düzenlenmesi gerekirdi. Bunların tümü bu sürecin habisi olduğunu gösteriyor.

Son bir Şey söyleyeyim: Bu süreç devam ederse, Türkiye'nin demokrasisini Avrupa Birliği tahrip eder. Çünkü bölünmeyi teşvik ediyor; DTP'nin taleplerini getiriyor. Bakın, altı yıldır Avrupa Birliği süreci doğrutusunda yapıldığı söylenen "reformlar" Türkiye'yi neredeyse örtülü faşizm denilebilecek bir ortama çekti ve bölünmeyi çok daha kuvvetli bir ihtimal haline getirdi. Buna dış politika sorunlarını hiç dâhil bile etmiyorum.

Çınar arkadaşımız Kıbrıs'tan bahsetti. Avrupa Birliği'nin Türkiye belgelerinde sadece Kıbrıs yok; Kıbrıs hepsinde var, Ege hepsinde var. Strateji Belgesi'nde Ermenistan ve Ermeni soykırımı iftiralarıyla ilgili konular var. Yani, bunlardan mesela, Avrupa Birliği, Bulgaristan'ın hangi dış politika meselesi konusunda, Romanya'nın Macaristan'la hangi dış politika meselesi konusunda birisi veya öteki aleyhine tarafı oldu?

Bunlar tümüyle Türkiye'ye karşı. Bunlar Avrupa Birliği sürecinin habisi olduğunu gösteriyor.

Son cümlem de şudur: 1950'lerde veya Atatürk zamanında Avrupa bir medeniyet projesiydi. Bugün değildir. Niye değildir? Çünkü biz artık neyin ne olduğunu bilecek derecede, okuma yazması olan insanlarız. Bugün bizim karşımızda gördüğümüz Avrupa, çıkarların Avrupa'sıdır, medeniyetin Avrupa'sı değildir. Eğer bu süreç devam ederse, Allah korusun ki Türkiye'de, ben tasvip etmem bunu, Avrupalılaşıma, daha doğrusu çağdaşıma, modernleşme kavramları demokrasiyle birlikte zarar görecektir. Dolayısıyla, bu sürecin sona ermesi lazımdır.

Son söz, Türkiye'nin Avrupa Birliği ile ilişkileri tamamen ekonomik ve ticari alanlara indirgenen, sürdürülebilir ve öngörülebilir yeni bir temel üzerine inşa edilmelidir. Avrupa Birliği bizimle eğer siyasi ve askeri işbirliği yapmak istiyorsa, değişik konularda, her konuda bize gelip teklifini sunmalı, biz de onun teklifini milli çıkarlarımıza uygun gördüğümüz ölçüde ele almalıyız. Aksi takdirde bu süreç sürdürülemez, öngörülemez, tehlikelerle dolu bir şekilde devam ediyor ve bunun ilk sonucu da söylediğim gibi Türk demokrasinin tahrip olması ve Türkiye'deki kutuplaşmanın artması şeklinde tezahür ediyor.

Beni dinlediğiniz için teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI- Efendim Sayın Hasan Ünal arkadaşımıza, o da bambaşka bir görüş ortaya sürdüğü için çok teşekkür ederim.

Sayın Musa arkadaşım "bu sallantıda olan duruma artık son verelim, bitsin, bu bizim çıkarlarımız istikametindedir" diyor. Benim görevlerim de birincisi; Sayın Rektörümüzü de kapanış görüşmesi için buraya

davet etmekte. Eğer, müsaade ederseniz, gene bana verilen bir görev çerçevesi içinde bu konuşmaları kendi algıladığım ölçüde sizlere toparlamak istiyorum. Bu arada bazı belgeler sunacağım. Belki bu belgeler bazı endişelere ışık tutabilir.

Bir kere toplantımızın konusu, “Avrupa Birliği’nde Ayrışma ve 2008 Türkiye İlerleme Raporu”dur. Özellikle, İlerleme Raporu üzerinde çok durmadık. Ayrışma meselesinde bir ölçüde durduk. Ben niçin durmadık diye sitem etmiyorum, durmamakta da arkadaşlarım haklılar. Neden? Bu Raporu dikkate aldığımız takdirde, Rapor’un içinde azınlıklar, azınlık vakıfları sorunları, Kürt ve Alevi sorunu, Ermenistan’la ilişkilerimiz, Kıbrıs konusu; buna bir ölçüde değindik. Ölçülü de olsa Yunanistan’la ilişkilerimiz. Sivil-asker ilişkileri, buna da bir ölçüde değinildi. Demokrasi, hukukun üstünlüğü kavramları; kadın hakları dâhil, ekonomik ve sosyal haklar. Pazar ekonomisinin işleyişine intibak etmemiz ve özellikle son finansal kriz dolayısıyla AB içindeki ayrışmaların bazı sonuçları.

Takdir buyurursunuz ki, bu kadar kapsamlı bir Rapor’un her maddesi üzerinde durmak mümkün değil. Bunu okumamın sebebi, eğer Sayın Rektörümüz uygun görürse, bir başka seferde bu raporların hepsi aşağı yukarı aynıdır. Bu 2008 raporu da bundan evvelki raporlardan farklı değil. Bu konuları ayrı ayrı bir panel konusu haline getirmektir.

Şimdi, çok ciddi bazı tereddütler var. Müsaade ederseniz, ben size Avrupa Birliği müktesebatının üstlenmesine ilişkin Türkiye ulusal programının bazı önemli maddelerini okuyacağım. Bu hükümetin hazırladığı bir rapordur, programdır ve Avrupa Birliği’ne takdim edilmiştir. Bunun bazı hükümleri eski deyimiyile bize inşirah verir,. Bazı hükümleri üzerinde de durmak lazım.

Bu Rapor özellikle Sayın Ünal Hocamızın değindiği bazı hususlara da bir anlamda cevap teşkil ediyor. Müsaade ederseniz, bunu bilgilerinize sunmak istiyorum, bunu birçok kimse okumuş değildir. Zaten atlayarak okuyorum. “Cumhuriyetin dayandığı temel ilkelere ve Atatürk milliyetçiliğine bağlı ulusal bütünlük içinde bilgi çağını yakalamış, güçlü ve refah içinde yaşayan, insan haklarına saygılı, çağdaş, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olmak, geçmiş ve

gelecek kuşaklara karşı tarihi ve ebedi bir sorumluluktur.” Bu bizim Avrupa Birliği’ne sunduğumuz resmi görüştür.

Devam ediyorum. “Üniter devlet yapısında bulunan siyasi birliği, üniter devlet yapısı her türlü dil, din, ırk, cinsiyet ve etnik ayrımın ötesine geçen yurttaşlık bağıyla, vicdan özgürlüğüne dayalı laiklik ilkesinin pekiştirilmesi sayesinde güçlenmiştir.” Bu deyimler bir farkla bana ümit veriyor. Temenni ediyorum ki, biz burada belirtilen bu devlet yapısını muhafaza edecek bir politikayı sürdürelim.

Biraz evvel yaptığım konuşmada kavramlara çok dikkat etmek gerektiğini söyledim. Burada aynı ilgisizliği görüyoruz. Bakın, hiçbir şey tanımlanmıyor ve tanımlanmasına da gerek yok. Fakat laiklik tanımlanıyor, “vicdan özgürlüğüne dayalı laiklik,” bu laiklik değildir.

Buna bugüne kadar itiraz vaki olmadı, ilk defa bu çatı altında söylüyorum. Laikliğin ne olduğunu size anlatmak istemem, hepimiz bilirsiniz. Kökeni başkadır, biri ilahi, birisi beşeridir; birisi akıldır, birisi nahikildir.

Basit ifade etmek gerekirse, o da bir kısmıdır. Devlet işleriyle, din işlerini ayırmaktır. Ben ayrıntıya girmiyorum. Binaenaleyh, buradaki laiklik ne bilimsel anlamda bir laikliktir, ne de bizim Cumhuriyetin kurulduğundan bugüne kadar benimsediğimiz bir laiklik ilkesidir. Bu, yalnız başına hazırlanmış bir belge değildir. Reaksiyon gelmedi bu belgeye.

Devam ediyorum. Kıbrıs’la ilgili bilgide, arkadaşlarımızın tereddütlerini ortaya koyan ve bir ölçüde cevaplayan bir bilgidir. Belgeye göre, “Kıbrıs’ta adil ve kalıcı bir çözüme ulaşılması çabalarını desteklemekte, çözümün adadaki gerçekler, iki ayrı halkın ve demokrasinin varlığına dayanan, iki kesimliliğin, iki tarafın siyasi eşitliğinin, iki kurucu devletin eşit statüsünün ve yeni ortaklık devleti parametreleri temelinde her iki tarafça kabul edilebilecek bir çözüm bulunması yönünde, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri’nin (yani burada Avrupa Birliği’nin müdahalesini çıkarıyorum; ama uygulama böyle değil) “*iyi niyet misyonu*” çerçevesinde gösterdiği çabaları desteklemeye devam edecektir. Garanti ve İttifak Antlaşmaları yürürlükte kalacaktır. (Çok önemli kayıtlar bunlar). Türkiye güven ortamını geliştirerek,

kapsamlı bir çözüme olanak sağlamaya matuf olarak Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin attığı yapıcı adımları desteklemektedir.”

Benim bu okuduğum belgeler bazı tereddütlere cevap veriyor; bazı hususları da açığa kavuşturuyor. Ama temennim bu ilkelerin gerçekleşmesi istikametinde politikaların sürdürülmesidir.

Şimdi, müsaade ederseniz, size İlerleme Raporu'nun sadece içeriğini söyledim. Bir hata yapılıyor, rapor geliyor, her rapor bağımsız bir şekilde değerlendirmeye tabii tutuluyor, bu ciddi bir yanlışlıktır. Bu raporlar nasıl değerlendirilir, onun metodunu sadece söylemekle yetineceğim. Bunun sebebi de şudur: Avrupa Birliği ile ilişkiler siyasi mülahazalarla yürütülemez. Bunun temelinde hukuki mülahazalar yatar.

Binaenaleyh, esas Avrupa Birliği ilişkilerde başarının sebebi bütün iddia ve müdafaaların hukuki sebeplere dayandırılmasıdır. Onun için belgeler önemlidir. O itibarla, bu belgelerden şunları özellikle dikkate almamız gerektiği hususunu belirtmek istiyorum: İlerleme Raporu'yla birlikte çıkan Strateji Belgesi, mutlaka Kopenhag Kriterleri dikkate alınmalı. Neden? Bir örnek vereceğim; “azınlık dillerinin öğretilmesi.” Peki, azınlık dilleriyle eğitim var mı? Ama bu raporlarda var, Kopenhag Belgesi'nde yok. Bunu Kopenhag Belgesi'nden tecrit ederek değerlendirdiğiniz takdirde, siz kendi çıkarlarınızı koruyamazsınız.

Bunun dışında, Avrupa Birliği müktesebatını üstlenmesi usulüne ilişkin Türkiye Ulusal Programı. Her raporu bunlarla birlikte değerlendirmek gerektiği konusunu dile getirmek isterim.

Şimdi arkadaşlarımın söylediklerine gelince. Ben de arkadaşlarımın söylediği gibi çifte standarttan şikâyetçi olan arkadaşlarınızdan birisiyim. Evet, çifte standart var. Üzülüyorum ve bunu yurtdışındaki konuşmalarında da çeşitli vesilelerle, örnekleriyle dile getirdim. Ama bence mesele bu çifte standardın neden ileri geldiğini tespit etmekte ve ona göre davranmaktır. Biraz evvel yaptığım konuşmada bunun Avrupa Birliği'nin Türkiye hakkındaki kararsız politikasının sonucu olduğunu ifade ettim.

Binaenaleyh, eğer Avrupa Birliği istikametindeki politikamız devam edecekse, bu takdirde biz onların kanaatlerini oluşturmak için daha olumlu, daha müspet bir yaklaşıma angaje olmalıyız. Başka türlü bu yürümez. Neden? Zaman birçok şeyleri çözüme kavuşturacaktır. Bugün böyledir, yarın ne olacağı belli değil.

Türkiye'nin en önemli konularından birisini arkadaşlarım dile getirmediler. Enerji yollarının üzerinde bulunan bir Türkiye var. Gaz, su. Bu, Avrupa Birliği için fevkalade önemli bir faktördür. Eğer çıkarlar esasına her şey dayanıyorsa ki, ben de buna tamamen katılan bir arkadaşımıyım. O çıkarlar Avrupa'sında Türkiye'nin enerji yolları üzerinde bir ülke olması, Türkiye hakkında olumlu bir sonuca varılması için çok önemli bir faktördür ve temenni ediyorum ki, benim görüşüm odur, Avrupa Birliği yöneticileri Türkiye'nin bu durumunu, jeopolitik durumunu, stratejik durumunu dikkate alarak karar verecek basirete ulaşmalarıdır.

Bu faktörleri dikkate almadan, süratle ve kolaylıkla bir hükme varmanın isabetine kani değilim. Şimdi, ben Sayın Ünal arkadaşına bir şey söyleyeceğim. Dedikleri gibi doğru, ama yani dedikleri gibi doğru derken şunu kastediyorum. Türkiye'ye bir Avrupa Birliği'ne üye ol teklifi yapılmadı, belgelerde bu yok. Ama başka belgeler var. Niye onları dikkate almıyorsunuz? Bugüne kadar ulaştığımız noktanın esasını teşkil eden Avrupa Birliği tam üyeliğinin Türkiye için vaat edilmiş olmasıdır bu da belgelerle sabit.

Böyle bir teklif yok. O nedir? Onu, oradaki görüşümü arz edeyim. Zaman içinde Avrupa Birliği'nin Türkiye'ye bakışı eskisinden farklı olduğu için, daha soğuk olduğu için, o ülkeleri bize nispetle daha evvel üye yapmayı tercih ediyorlar; onlar hakkında kararlılar. Nitekim bizden sonra müracaat etmiş ülkelerin çoğu üye olmuştur. Bu bize karşı olan politika değişikliğinin ve onların bize tercih edilmesinin bir sonucudur. Yoksa bize Avrupa Birliği üyeliği teklif edilmemiş değil. Bütün politikamız Avrupa Birliği ile ortak bir biçimde bu istikamette gelişmiştir. Bunu dikkatlerinize sunmak istiyorum.

Kıbrıs sorunu hakkında takip edilen politika inşallah böyle gerçekleşir. Onu memnuniyetle söylüyorum.

Değerli konuklar; bir de şunu belirtmek istiyorum: Hakikaten, nüfus meselesi son derece önemli bir husustur. Bugünkü Avrupa Birliği'nin yasasıyla, ki Anayasası, Lizbon Anlaşması. Türkiye, yani Avrupa Birliği yönetimi bir Müslüman ülke çoğunluğu olan Türkiye'ye tevdi etmek istemez. Bu ciddi bir meseledir. Siz gireceksiniz, her şey nüfus esasına dayalı. Almanya'dan daha çok nüfusunuz var, Fransa'dan daha çok nüfusunuz var. Ondan sonra netice, Avrupa Birliği'ni siz yöneteceksiniz. Bunu Avrupalı kabul etmez; zorluklar burada. Ama eğer siyasi irade oluşursa, bu Avrupa Anayasa hükmü de değişir, hiç bundan endişe etmeyelim.

Avrupa kimliği (idanditesine, identity), bunu yanlış anlıyorlar. Avrupa kimliği söylendi; bunu yanlış anlıyorlar. Avrupa Birliği içinde, Avrupa idanditesinin (kimliğinin) ne olduğunu belirlemek lazım. Avrupa Birliği çıkıncaya kadar, Avrupa idanditesi yoktu. Bunun başka bir terimini söyleyeyim. Avrupa vatandaşlığı, evvela herkes kendi ülkesinin vatandaşı, bir de Avrupa vatandaşlığı var. Şimdi, bunu değerlendirebilmek için, İkinci Dünya Savaşı'nın sonrasına hemen gitmek lazım. Schuman'ların devrine gitmek lazım, Jean Monnet'in devrine gitmek lazım; Le Gaspone'nin devrine gitmek lazım, vesaire.

Avrupa Birliği'ni kurarken, bunlar “Ekonomik birlik, parasal birlik, siyasal birlik esasına dayalı, fakat kültür çeşitliliğini ilke edinmiş bir Avrupa yaratmak istiyoruz” dediler. Binaenaleyh, Müslüman olmak bu felsefe içinde Avrupa idanditesine ters düşmez. Bunlar çarpıtıyorlar, nitekim Sarkozy de aynı işi yaptı ve Sarkozy “Türkiye Müslüman bir ülke, bu itibarla ona bir özel statü tanımak lazım” dedi. Bu Avrupa Birliği'nin kuruluşuna temel teşkil eden ilkelerin çarpıtılmasıdır. Bunların esiri olmayalım.

Bu itibarla, tam anlamıyla bütün arkadaşlarımın söylediğini özetlemek ve toplamak imkânını bulamadım ama hiç olmazsa bana bu konudaki bazı fikirlerimi söylemek, bazı belgeleri size takdim etmek fırsatı verildiği için, sizin müsamahanız dolayısıyla sizlere, bu değerli tebliğleri için arkadaşlarıma teşekkür ediyor ve değerli Rektörümüzü kürsüye davet ediyorum.

Affedersiniz, önce soru alalım. Bir dakikanızı rica ediyorum. Acaba

mikrofon dolaşıyor mu? Evvela kime soruyu tevcih ediyorsunuz ona sorun, isminizi söyleyin.

HİKMET GÜNDÜZ- Panel için sizlere çok teşekkür ediyorum.

Sayın Gürbüz'e, 2008'in Ağustos ayında Çayyolu Platformu'nun her ay çıkardığı bir dergiye Başkent Üniversitesi ile ilgili iki sayfalık bir makale yazmıştım ve başlığı şöyleydi: "Türkiye'nin Aydınlik Yüzü Başkent Üniversitesi" o başlığı atarken, şu anda ne kadar benim için önemli bir başlık olduğunu daha iyi kavramaya başladım. Çünkü geçen gün Kanal B'yi izlerken, hep izlediğimiz kanalımız Kanal B, artık ailemizin televizyonu, birileri, Avrupa Birliği'nden memur olarak Türkiye'ye gelip Parlamentomuzda konuşurken, Sayın Rektörümüz hemen Üniversite Senatosu'nu topladı ve bir deklarasyon yayınladı, işin özü tek cümleydi: "Derhal Türkiye'yi terk edin, defolun bu ülkeden" diye. Kutlamamak mümkün değil.

Sayın Evren; Sayın Ahmet Hakan'ın bugünkü yazısıyla ilgili "kıyırık televizyon" lafına hiç üzülmeyin. Niye üzüldünüz, ben anlayamadım doğrusu? Sokaktaki bir insan bunu söyleseydi, inanın sizin kadar ben de üzülürdüm. Onun sokaktaki sıradan bir insan kadar kaale almayalım; çünkü birincisi; bu şahıs Almanya mahkemeleri tarafından mahkûm ettiği bir olayın, hepimizin bildiği olayın Türkiye'deki yandaşlarının birisiyle birlikte ve o derneğin kurduğu televizyonda yıllarca ve yıllarca yayın yaptı, bunu hepiniz çok iyi biliyorsunuz.

Kanal B'nin onların hoşuna gidecek bir yayını yapması için ya tarikat toplantıları yapmanız gerekir, ya televole kültüründe olmanız gerekir ya da birilerinin borazanı durumunda olmanız gerekir. Bunların hiçbirisi olmadığı için onların hoşuna gitmez bu tip yayınlar. Onlara niçin böyle yaptıklarını sorduğunuzda, şunu söylüyorlar: "Biz gömlek değiştirdik" gömleği sadece yılanlar değiştirir, insanlar gömlek değiştirmezler.

GÜRBÜZ EVREN- Efendim, sorunuzu alabilir miyiz?

HİKMET GÜNDÜZ- İzin verirseniz, şimdi sorumu sormak istiyorum Sayın Gürbüz. Biz Gümrük Birliği dâhil olmak üzere Türkiye olarak her

zaman Avrupa Birliği'nden tek taraflı, bütün anlaşmaları feshetme hakkına sahibiz. Böyle bir düşüncenin içerisinde olarak Avrupa Birliği'ne bunu bildirmeye kalkarsak, reel olarak bundan Türkiye mi, yoksa gerçekten Avrupa Birliği mi daha zararlı olur? Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI- Çok teşekkür ederim. Fakat zamanımız kısa olduğu için, mütalaa söylemek yerine, doğrudan doğruya arkadaşlarımızın soruyu ilgili arkadaşımıza yönetmelerini istirham edeceğim.

GÜRBÜZ EVREN- Rahmetli İsmet Paşa'nın 1963 yılında imza koyduğu Ankara Anlaşması'ndan bu yana AB devlet politikası haline gelmiş. Geçtiğimiz gün önceki Cumhurbaşkanlarımızdan Sayın Süleyman Demirel'in bir konuşmasını dinlemiştim. Orada da ısrarla devlet politikasına kendisi işaret etmişti. Dolayısıyla, devlet adamlığı olarak Sayın Ali Bozer'in de işaret ettiği bir konu. Biz devlet olarak, Türkiye Cumhuriyeti olarak burada ne kazanırız, ne kaybederiz, bunun hesabını iyi yapmamız lazım. Çünkü biz 1963'ten de önce, 1959'dan buyana Avrupa'ya, Avrupa Ekonomik Topluluğu'na, Avrupa Birliği'ne çok şey verdik. O kadar çok şey verdik ki, verdiklerimizin karşılığında inanın çok az şey aldık. Acaba ne kaybederiz, ne alırız, bunun hesabının iyi yapılması gerektiğini düşünüyorum. Ama iş ne zaman Türkiye'nin bütün bu taleplerle bölünme noktasına, "sizi üye yaparız, ama çok büyüksünüz, bölünün de gelin, küçülün de gelin" noktasına gelirse, tabii ki hiçbir anlaşmanın, hiçbir belgenin geçerliliği olmaz.

Yeri gelmişken bir şey hatırlatayım. Fransız Milli Kütüphanesi'nde elime çok eski bir kitap geçmişti. 17. Yüzyıldaki Fransız krallarından birisi, IV. Henry'nin Başbakanı Soulie'nin yazmış olduğu bir kitap. O kadar büyük dikkatle veriyorlardı ve onu okurken başınızda duruyorlardı. O kitapta, "Avrupa'nın Büyük Haritası" isimli o zamanda yazmış olan, IV. Henry'nin Başbakanı şöyle diyor: Bir cümle çok dikkatimi çekti ve bunu daha sonra Prof. Dr. İlber Ortaylı'dan da duydum. "Hiçbir zaman Avrupalıların arasına katılamayacak iki millet vardır. Birincisi Ruslar, ikincisi Türkler" ve Soulie kendisine göre bakın, daha o yıllarda bunu söylüyor. Tabii kendi görüşü, bugün şartlar değişir, değişmez, o ayrı bir şey. Ben sadece bilgiyi aktarıyorum.

"Neden giremez?" sorusuna baktığımızda, çünkü her ikisi de

imparatorluk geleneğinden geliyorlar. Bugün Avrupa Birliği'ni kuran ve Avrupa Birliği'ni yöneten, daha doğrusu yönlendiren, kuranların üçü değil de, ikisi, ama yönlendiren üç ülke Fransa, Almanya ve İngiltere. Üçü de imparatorluk geleneğinden gelen ülkeler. Türkiye de Osmanlı İmparatorluğu'ndan gelen bir ülke. Avrupa Birliği içerisine girerse, az önce Sayın Bakanın da işaret ettiği gibi, hem nüfus olarak, hem etki olarak, hem de tarihi arka bahçesi olarak Balkanlar başta olmak üzere, Doğu Avrupa başta olmak üzere birçok yerde etkisini genişletecek. Karar alma mekanizmalarında Avrupa'yı yönlendirecek, Avrupa'nın içerisinde liderliğe oynayacak. Dolayısıyla, Türkiye gibi liderliğe oynayan bir ülke, nerede olursa olsun, ister Ortadoğu'da, ister Avrupa Birliği'nde ister başka yerde o anlamda tarihsel nedenlerden dolayı da çok kabul edilebilecek, önü açılacak bir ülke olarak görmüyorum.

ÖTURUM BAŞKANI- Çok teşekkür ederim. Buyurun efendim.

AHMET KÖKSAL (Kıbrıs Türk Kültür Derneği Genel Başkanı)- Efendim, ben hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bizim Derneğimiz 1948 yılında kuruldu ve Kıbrıs'ta Türk varlığının devam etmesi için 60 yıldır Türkiye'de bir mücadele veriyoruz. Kıbrıs davası özellikle 1955'li yıllarda başladığı zaman, alenen ortalığa çıktığı zaman, Türkiye Cumhuriyeti'ni yöneten siyasi iktidarla, Türkiye Cumhuriyeti Devleti, Kıbrıs'ı bir milli dava olarak orta yere koydu ve o noktadan sonra 2002 yılına kadar aynı çizgide gelindi.

2002 yılından itibaren izlenen Kıbrıs politikalarında kırılmalar yaşanıyor. Son olarak yapılan görüşmelerde özellikle 2005 yılında imzalanan Ek Protokole bağlı olarak Türkiye Cumhuriyeti'nin eliyle Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin tasfiyesi gündemdedir. Şu anda yürütülmekte olan, çözüm adına yürütülmekte olan görüşmelerin temelinde bu yatmaktadır. Bunun burada paylaşılmasını, buradaki heyetin de bilmesini istiyorum.

Özellikle, Türkiye'nin yüzde 100 haklı olduğu bir konudur Kıbrıs konusu. Eğer, Türkiye Kıbrıs'tan bir adım geri atarsa veya saçımızın teli kadar geri adım attığı noktada ki, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin

sınırları, Türkiye Cumhuriyeti'nin sınırları kanla çizilmiştir. Eğer, Türkiye Kıbrıs'tan geri adım attığımızda, Türkiye'yi de hiç temenni etmediğim tehlikeler bekliyor, bunları söylemek istemiyorum, sizler de biliyorsunuz. O nedenle, biz Kıbrıs'ta çok sağlam duruş göstermek durumundayız. Çünkü Kıbrıs milli bir davadır ve son görüşmelerde, son olarak yapılan toplantılarda bazı milli konuların paranoyaya dönüştüğü söyleniyor. Anadolu insanı paranoyak değildir, çünkü Anadolu insanı Kıbrıs'ı bir milli dava olarak görüyordur ve Avrupa Birliği Kıbrıs'ta yine çifte standart uyguluyor.

Sayın Gürbüz Evren'e ek olarak söyleyeyim. Kıbrıs Rumlarını Avrupa Birliği'ne alırken, Kıbrıs Türklerine Adalet Divanı kararları ile ambargolar uygulamaktadır ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin tasfiyesini gündeme taşımaktadır. Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI- Sizin bir sorunuz yok.

AHMET KÖKSAL- Sadece bunu tespit için söyledim, çok teşekkür ederim, sorum yok.

OTURUM BAŞKANI- Biz sadece soru için istirham ediyoruz.

KUTLUAY ÖZER (Köy Enstitüsü E. Öğretmen)- Böyle bir paneli hazırlayan Başkent Üniversitesi'ne teşekkür ederim. Avrupa Birliği ömrümü yedi. Nasıl ömrümü yedi açıklayayım: Çiçeği burnunda bir öğretmenim, Almanya'ya biraderimi ziyarete gitmek istiyorum, Avusturya'yla Yugoslavya arasında, Lubyana'da indirildim. Elimde öğretmen pasaportum olduğu halde. Ama benim de, beni yönetenlerin de kusuru vardı. Pasaportumda Türkçe bölümü olarak öğretmen yazmışlardı. Ben gümrükteki kontrol polisine teacher diyorum, öğretmenim diyorum, adam İngilizcesi "hani nerede?" diyor.

Bizim de hatalarımız var. Sorumu hemen Hasan Beye soruyorum. Değerli Hocam; Avrupa Birliği ile ilgili açıklamalarınıza yürekten katılıyorum. Gürbüz Beyle zaman zaman yapılan programlarınızı da izliyorum. Sorum şu: Avrupa Birliği, Avrupa Birliği'ni güçlendireceğiz denilirken, bizim birliğimiz tehlikeye giriyor. Sorum, sivil-asker ilişkileri içerisinde buraya değinilmedi. Lahey Adalet Divanı ile ilgili

gerekli açıklamalar yapabilir misiniz? Şu nedenle istiyorum: Yarın, benim Türk Silahlı Kuvvetlerimi Genelkurmayından en alt rütbedeki askerime kadar Lahey Adalet Divanı'nda yaptığımız anlaşma gereği yargılayabilirler mi? "Kürt soykırımı yaptınız" diye. Bunu açıklarsanız, sevinirim Hocam.

Teşekkür ederim, saygılar sunarım hepinize.

Prof. Dr. HASAN ÜNAL- Çok teşekkür ederim Sayın Hocam.

Lahey Adalet Divanı değil de, Uluslararası Ceza Mahkemesi endişenizden bahsediyorsunuz galiba. Bu da Avrupa Birliği'nin Türkiye'ye bu sivil-asker ilişkileri çerçevesinde dayatmak istediği hususlardan birisi. Avrupa Birliği'nin Türk Silahlı Kuvvetleri'nin siyaset üzerindeki ağırlığının azaltılmasına yönelik eleştirilerini ben samimi bulmuyorum. Avrupa Birliği içerisindeki ülkelerin ordularının her birisinin ayrı misyonları vardır. Bazılarının demokrasiyle ilgili sabıkaları vardır. Mesela, Yunan ordusu Türkiye'ye karşı koyamadığı için 1974'te kendi halkının gözünde kendisini perişan etmiştir. O yüzden dolayı da Yunanistan'daki sivil-asker ilişkileri çok farklı olmak durumundadır

İspanya'da, Portekiz'deki sivil-asker ilişkileriyle ilgili gene farklılıklar söz konusudur. Avrupa'daki sivil-asker ilişkilerine gelince, Avrupa ülkelerinin birçoğunda zaten ordu denilecek kavram, bizdeki gibi ciddi manada ordu denilecek bir kavram olmadığı gibi, çok önemli güvenlik sorunları da yok. Mesela, Amerika'da güvenlik meseleleri de var, ordu da var. Ordunun siyaset planlamasındaki ağırlığı Amerika'da Avrupa'dakinden kat ve kat daha fazla.

Avrupa ülkelerinin Türk Silahlı Kuvvetleri'nin siyaset belirlemedeki ağırlığının azaltılmasına yönelik eleştirileri haklı değil. Buradaki çabası şu: Üstelik Avrupa Birliği belgelerinin bütününe incelediğimizde şunu görüyoruz; milli devlet kavramını ortadan kaldırmak istediği için, çokuluslu bir ortaklık devletine doğru Türkiye'yi yönlendirmek istediği için, milli devlet kavramının yegâne ve en organize savunucusu, sahibi olduğu düşüncesiyle Türk Silahlı Kuvvetleri'ne saldırıyor. Yoksa Türk Silahlı Kuvvetleri'ni, iyi niyetle ben de eleştiririm. Yaptığı bir konuda ortaya koyduğu bir fikir vardır, bir davranış vardır, ben de eleştirebilirim. Bu yanlış derim, ama bütününe bu kötü niyetle bir

eleştiriye tabi tuttuğunuz zaman bu doğru değildir, yani sıkıntı buradan kaynaklanıyor.

OTURUM BAŞKANI- Teşekkür ederim.

ZEKİ HAFIZOĞULLARI (Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi)- Ali Bozer Hocanın ilk öğrencilerinden birisiyim. Bilgilerimi ve hukukçuluğumu ondan aldığım için kendisine minnettarım. Sorum da doğrudan doğruya Ali Bozer Hocama olacak. Efendim, biz İkinci Dünya Harbi'nden sonra Birleşmiş Milletlerin üyesi olduk. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'ni imzaladık. Daha sonra da Tebliğler Dergisi'nde bunu yayınladık. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra ortaya çıkan Birleşmiş Milletlerin bu belgesi bir tür demokrasi belgesidir, bir tür insanlık belgesidir. Burada bilim adamlarının, hiç kimsenin kuşkusu yok.

Daha sonra Avrupa devletleri, savaşan devletler, 1950'de Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ni imzaladılar. Biz de daha sonra 1954'te Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ni imzaladık, yürürlüğe sunduk. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi 1948'de bizim tebliğlerle yayınladığımız İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin aynısıdır. Şimdi, bu Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde 1. madde "imzacı yüksek devletler burada tanınan hakları ülkesindeki herkese tanı" diyor. Biz bu Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ni imzaladıktan sonra iç hukuk mevzuatı olmasına rağmen, tanıyı olmasına rağmen uygulamıyoruz.

1960 Anayasası'nda insan haklarına dayalı bir devletten söz ettik. 1982 Anayasası'nda aynı şeyi tekrar ettik. Daha sonra da biz Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin iki çekince koyduğumuz hükmünü kaldırdık ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin yargı erkini kabul ettik.

Şimdi sorum şu: Bu hukuk süreci içerisinde Avrupa Birliği ile bu hukuk sürecinin ilişkisi nedir? Biz bu hukuk sürecinin içerisinde olduğumuza göre ve Devletler Hukuku'nun ana prensibi ahde vefa olduğuna göre, biz Avrupa Birliği'nden çıkmayı mı tartışmak zorundayız, yoksa Avrupa Birliği'ne 1959'da imzaladığımız anlaşmanın esasları dâhilinde o toplumun şerefli bir üyesi olmayı mı tartışmak zorundayız? Sorum bu, teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI- Ben buna çok kısa bir cevap vereceğim. Ben dış politikada devamlılık taraftarı olan bir arkadaşınızım. İkincisi; dış politikada ahde vefa ilkesine bağlı kalınmasına saygı duyan bir arkadaşınızım. Fakat bütün uluslararası anlaşmalar çok objektif bir şekilde değerlendirmek şartıyla, milli çıkarlarımızla ters düşerse, ben milli çıkarlarımızın yanındayım, onu peşinen ifade etmek isterim. Ama bu olayda milli çıkarlarımızla ters düşen bir şey yok. Ona çok dikkat etmemiz lazım.

Birincisi; İnsan Hakları Beyannamesi'nde ileri sürülen hükümler. Ben samimiyetle şunu söylüyorum: Bugün Türk toplumunun benimsediği hükümlerdir. Bundan geri dönme diye bir şey yok. Avrupa Konseyi, İnsan Hakları Konvansiyonu bu hükümleri genişletmiştir. Bir kısım ekonomik hükümleri de insan hakları çerçevesi içinde mütalaa etmiştir.

Bunlarla da bizim menfaatimizin çatıştığı bir husus yoktur. En son çok kısa geçmek istediğim için atlıyorum, neden yoktur, izah etmeyeceğim. Ben, belki takdir edersiniz, belki tasvip edersiniz, belki etmezsiniz, Avrupa Birliği'ne tam üyeliğin Türkiye'nin çıkarına aykırı olduğu görüşünde değilim. Bunu dürüst bir entelektüel olarak söylemek mecburiyetindeyim. Ama mesele müzakere meselesidir; mesele tutum meselesidir. Bunu yaparken, müzakereleri yürütürken, kendi çıkarlarımı birinci planda tutmak mecburiyetindeyim. Müsaade ederseniz, bu fikri somutlaştırmak için bir örnek vermek istiyorum. Mesela azınlık hakları. Azınlık hakları denildiği zaman, Avrupa Birliği bize başka şeyler enjekte etmek istiyor. Ama Avrupa Birliği'nin içinde azınlık haklarının, azınlığın tanımı yapılmamıştır. Tanımı olmayan, belli olmayan bir kavramdan hareket etmek suretiyle Türkiye'nin İlerleme Raporları'nda azınlık sanki tarif edilmiş, biliniyormuş gibi bazı gerçek dışı telkinlerde Türkiye'ye empoze edilmek istenilen hükümler yersizdir ve bunun savunması mümkündür. Bizim azınlık tanımımız var, onların yok. Bizim azınlık tanımımız Lozan'da yapılmıştır. Azınlık tanımımızın esası da etnik esasa dayanmaz. Binaenaleyh, kökeni Kürt olan vatandaşlarımız bizde azınlık değildir. Bu itibarla, onların bizim çıkarlarımıza aykırı gibi görünen meseleleri lâiyiki veçhile savunmamız lazım. Bunu yaptığımız takdirde, Avrupa Birliği ile çelişen bir nokta yok.

Sayın Hocam, müsaade etsinler, Türkiye'de bugün yaşanan olayları Avrupa Birliği'nin telkinlerinden ziyade, ben kendi içimizdeki bazı dinamiklere atfediyorum.

Prof. Dr. HASAN ÜNAL- Terör kaynaklı, birlikte.

OTURUM BAŞKANI- O da var, bu da var, ama bunun istismarı var. Bu itibarla, biz kendi içimizde sağlam olursak ve bilimsel bir odak etrafında toplanırsak, Avrupa Birliği'nin bizim menfaatlerimize aykırı bir tarafını görmüyorum. Yani, Türkiye'nin bölünmesi, federatif bir yapıya kavuşması şeklinde, gayet açık söylüyorum böyle bir durumun çok dışında kalabilecek üniter bir devlet statüsünü muhafaza edecek imkânımız vardır.

Nitekim hükümetin vermiş olduğu raporu da size onun için okudum, benim mütalaam budur efendim.

TARIK CELAL GÜVEN (Dış Ticaret Müsteşarlığı E. Genel Müdürü)- 1956-57 Roma Anlaşması'nın başlatıldığı tarihte 1956'da ben Dış Ticarete intisap ettim. 1995 yılında emekli oldum. Bu süre zarfında Avrupa Birliği'nin özellikle Gümrük Birliği gibi teknik konularında emek vermiş bir kimseyim. Katma Protokol imzalandığı zaman Genel Müdürdüm. Ama teknik konulara pek girilemedi, ben onun için teknik açıdan bakıyorum. Önce ben Sayın Ünal ve Sayın Evren beylere çok teşekkür ederim. Onların görüşlerinin hemen hemen yüzde 99'una katılıyorum.

Sayın Doç. Özen'in de Gümrük Birliği'nin yeterince veya kapsadığı anlamda uygulanmadığı konusundaki görüşlerine katılıyorum. Zaten teknik konuda tezim ona dayanacaktır. Gümrük Birliği Anlaşması maalesef tek ayak üzerine yürümektedir. Gümrük Birliği Anlaşması iyi incelendiği takdirde, bir emeğin serbest dolaşması, önce işgücünün serbest dolaşmasıdır. İkincisi, mal ve hizmetlerin serbest dolaşmasıdır. Üç, sermayenin serbest dolaşmasıdır.

Allah aşkına, bu üç ana ayaktan hangisi uygulanıyor? Sadece malların serbest dolaşımı uygulanıyor. Efendim, Gümrük Birliği'nin bize verdiği asıl zarar nedir biliyor musunuz? Gümrük Birliği Anlaşması sadece

Avrupa Birliği ile Türkiye arasındaki malların serbest dolaşmasını içermiyor; yaa? Avrupa Birliği'nin üçüncü ülkelerle yapmış olduğu ticari anlaşmalara Türkiye aynen uymak zorundadır. Yani, bugün Çin ile ben Türkiye olarak ticaret anlaşması yapamıyorum. Avrupa Birliği'nin yapmış olduğu, Çin ile yapmış olduğu ticaret anlaşmasını aynen uyguluyorum. Onun için Türkiye'de Çin mallarından geçilmiyor. Kendi sanayimi, yerli üretimimi yeterince koruyamıyorum veya onlardan yeterince taviz alamıyorum.

Bu bakımdan, bundan sonra ne yapmak lazım? Yine teknik bazda benim önerim, bunu beş altı seneden beri öneriyorum: Gümrük Birliği Anlaşması'nı buzdolabına kaldırmak. Ne zamana kadar? Tam yeliğe kadar. Çünkü Gümrük Birliği Anlaşması'nı bütün katılımcılar açık ve seçik söyledi. Asıl amacı tam yelik. Onun için de Avrupa Birliği'nde Türkiye'den başka tam ye olmadan Gümrük Birliği Anlaşması'na girmiş ülke yok, var ama çok nemsiz; Malta var. Malta Gümrük Birliği Anlaşması'nı daha önce yaptı, sonra tam ye oldu, bunlar nemsiz.

Türkiye için bu istisnai bir durumdur. O halde, Avrupa Birliği'ne çok açık ve seçik biçimde ben Gümrük Birliği Anlaşması'nı tam yeliğime kadar buzdolabına kaldırıyorum, ama bu arada ticaretimin engellenmemesi için sizinle Serbest Ticaret Bölgesi Anlaşması yapıyorum. Serbest Ticaret Bölgesi Anlaşması'nın, Gümrük Birliği Anlaşması'ndan farkı, Avrupa Birliği ile Türkiye arasındaki ticarete hiçbir engel olmayacak; ama Türkiye çnc ülkelerle ticaretinde istediği gibi hareket edebilecek, serbest olabilecek. Benim önerim budur, bu hususta Sayın nal Beyin görüşünü almak istiyorum, teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI- Teşekkür ederim. Buyurun.

Prof. Dr. HASAN NAL- Ben de zaten bu konudaki yazılarımda aynı görüşü tekrar ediyorum. 17 Aralık 2004 Kararlarının 23. maddesinden bahsetmiştim, 17 Aralık 2004 Kararlarını dikkatle inceledikçe, ben orada ticaret hukukçularının görüşlerine de başvurduğum. Keşke, Sayın Genel Mdrmzle de görüşme fırsatımız olsaydı, Dış Ticaret Müsteşarlığı uzmanlarıyla da konuştum ve sonuçta şöyle bir tablo çıkıyor: 17 Aralık 2004 belgesi, bize sunulan belgenin 23. maddesi, ki nasıl bir üyelik verileceğini bize anlatan bölümü. Dediğim gibi

belgedeki Türkiye kısmının toplamı kadar tek başına büyük bir madde. O maddeyi incelediğinizde şu çıkıyor: Belge, Gümrük Birliği ilişkisini Türkiye ile kalıcı hale getirmeye uğraşiyor ve sonuçta tam üyelik diye bize vereceği de bugünkü Gümrük Birliği ilişkisi oluyor tekrar. Hani bir fındık reklamı var “yerse” diye. Bunu böyle hazırladım çocuklar, sizin tam üyeliğiniz böyle oluyor diyor. Bu Gümrük Birliği’ni kalıcı hale getirmek için Avrupa Birliği’nde muazzam bir çaba var. Zaten, Avrupa Birliği bürokratlarının devlet ve hükümet başkanlarına yaptıkları telkinler de bu yönde oluyor. Yani, “tamam Türkiye’yi zaten almayacağız, ama almayacağınızı niye söylüyorsunuz ki, ortada Gümrük Birliği var, bunu da gayet güzel bir şekilde götürüyoruz” diye.

Sayın Bakan şu anekdotu anlatmama müsaade buyurunuz: 1998 yılının Ocak ayında Almanya’ya davet edildim. Orada pek çok üniversiteyi geziyorum, değişik thing-tang kuruluşlarında konferans veriyorum, konferans dinliyorum, görüşme yapıyorum... En son beni Dışişleri Bakanlığına göturdüler. İsimlerini vermeyeceğim, çünkü kapsam itibarıyla özel görüşmelerdi. Herkesin, her Türkün yaptığı gibi, ben de 1997 yılı Aralık Zirvesi’nde Türkiye’ye aday ülke sıfatı verilmediğini, bunun Avrupa Birliği’nin bir miyopluğu olduğunu, ileriye görmediğini, Türkiye’nin kıymetini anlamadığını, Türkiye’nin bir sürü avantajı olduğunu, Avrupa Birliği’ne bunları sunacağını falan filan anlattım.

Şimdi, çok üst düzey birisiydi, bütün bunları dinledikten sonra “Hocam, daha yaratıcı yorumlar bekliyoruz, affedersiniz enayi değiliz. Biz Türkiye’nin avantajlı taraflarını biliyoruz ve bunları Gümrük Birliği ile sıfır karşılığında aldık. Siz ticarete sıfıra aldığınız bir malı veya çok ucuza kapattığınız bir malı üç beş sene sonra gidip, sahibine, ben bunda çok para kazandım, sana iki misli bir para daha vereyim denildiğini gördünüz mü?” dedi. Aynen cümleler buydu.

Son bir anekdot, bu benim anekdotum değil, bunun için isteyenler 2004 yılının Ağustos ayındaki Milliyet gazetesine ve diğer gazetelere bakabilirler. Türkiye’de çok az haber oldu. Türkiye’yle ilgili Amerika’nın Enterprise Institute’de bir toplantı yapılmıştı. O toplantının akabinde yine çok önemli Avrupa Birliği ülkesinin Washington’daki büyükelçisine Türkiye ile ilgili soruluyor. Cevabında şunu diyor: “Ben bu Türkiye konusunda Amerika’da şaşkınlık içindeyim, çünkü Başkan

Bush'un adamları geliyorlar bize 'Türkiye'yi almayacağımızı biliyoruz, ama sizden ricamız sakın ha, almayacağız diyerek küstürmeyin diyor.' Öbür başkan adayı Senatör Grey'nin danışmanları geliyor, onlar da aynı şeyi söylüyor. Peki, 'niye diye sorduğumuzda' cevaben şöyle diyorlar 'efendim bizim Ortadoğu'da çok büyük projelerimiz var, planlarımız var, işlerimiz var. Eğer, Türkiye bu AB sürecinden çıkarsa, muhtemelen bizim projelerimize karşı çıkar. Türkiye'yi o projelerin içinde ortak konumda tutabilmenin yollarından, unsurlarından birisi de budur' diyorlar, biz de onun için almayacağız demiyoruz" diyor.

Tam böyle büyük bir rahatlıkla da bunları söylemiş. Aslında, Türkiye'de manşet olması gereken haberler bunlar.

OTURUM BAŞKANI- Müsaade ederseniz bir teknik meseleye değineceğim. Ondan sonra bir hanımefendiye ve bir öğrenci arkadaşımıza söz vereceğim, ondan sonra kapatacağım.

Müsaade edin, Gümrük Birliği ile serbest dolaşım ayrı ayrı düzenlemelere tabidir, ikisini bir tutmayın. Serbest dolaşım Gümrük Birliği'nden çok daha evvel gerçekleşmesi gereken bir husustur. Bunlar statü; anlaşmalarda mevcut. Fakat biz maalesef bu talebi yapmış olmamıza rağmen, bu serbest dolaşıma Avrupa'daki ekonomik şartlar ve artı işsizlik sebebi dolayısıyla olumlu cevap o zaman alamadık. Bu itibarla, Gümrük Birliği ile serbest dolaşımı aynı mütalaa etmeyelim.

Buyurun Hanımefendi.

SALONDAN- Ben sorumu deneyimli bir bilim adamı, deneyimli bir siyasetçi ve Türkiye'yi Dışişleri Bakanı olarak temsil etmiş olan Sayın Prof. Ali Bozer Beyden istirham edeceğim.

Kafamın karışık olduğu ve benimle beraber birçok arkadaşımın da kafasının karışık olduğu bir konuyu ortaya koymak istiyorum ve sorumu şöyle yöneltmek istiyorum: Öncelikle, "Avrupalılık kavramı" diye bir şey var ve bu sürekli tartışılıyor. Avrupalılık kavramı nedir? Avrupalılık, kanımca Avrupa Birliği ülkelerinin benimsediği ve o ülkelerin aydınlanma çağıyla hızla entegre olmalarında etkili olan insani, sosyal ve hukuki değerleri benimsenmek olduğunu, biz Türkler

Avrupalılara karşı ortaya koymada ifade özür lü müyüz ki, hep böyle anlaşılıyor?

Öte yandan, Avrupalılar illa bizi böyle mi anlamak istiyorlar veya biz aktif, etkili ve yetkili bir dış politika mı güdemiyoruz? Neden? Bunun çaresi nedir Hocam? Ben özellikle çare nedir onu öğrenmek istiyorum, çünkü Avrupa Birliği'nde kalıp kalmamakta ne yararımız olur, ne yararımız olmaz, onun karmaşasını yaşıyorum.

OTURUM BAŞKANI- Sağ olun, teşekkür ederim.

Bu sorunuza hemen burada cevap vermenin güç lüğünü takdir edeceksiniz sanıyorum. Avrupa Birliği'ne üye olup olmamanın fayda ve sonuçlarını bir bilanço çıkartır gibi hesaplamakta fayda var. Zaten sanıyorum ki, hükümetler bu hesapları yaptılar. Ona göre de bütün hükümetler 1960'tan bu yana Avrupa Birliği lehinde bir politika güttüler.

Avrupalı olma meselesine gelince, öyle demeyeyim de, o terim bana da pek sıcak gelmiyor, çağdaş bir adam olma. Çağdaş bir adam olmak demek, pozitif düşünebilmek demektir. Soğukkanlı düşünebilmek demektir. Sebep ve netice arasında illiyet bağı kurup, sonuca gidebilecek bir kafa yapısına sahip olmak demektir. Bizde eksik olan budur. Türkler maalesef kafaları yerine çoğu zaman kalpleriyle, hisleriyle hüküm veren kimselerdir. Bu, Akdeniz ülkesi olmanın bir sonucu oluyor, bunu burada kapayalım.

Sizin bir sorunuz var mı? Öğrenci arkadaşına en son vereceğim. Şimdi siz buyurunuz.

SALONDAN- Öncelikle soru soran ilk öğrenci olarak teşekkür ediyorum.. Hocam verilen teknik bilgiler yanında büyük ihtimalle benim soracağım soru çok sığ ve basit kaçacaktır, ama gene de sormak istiyorum.

Avrupa Birliği'ni burada anlatırken, bahsederken, neden ona dair, Avrupa Birliği'ne dair kötü şeyleri, bize dair olumsuz etkilerini söylerken, neden Avrupa Birliği'ne dair onun yerine koyabileceğimiz bir alternatifinden, Orta Asya'da kurulanlarından, Afrika'da kurulanla-

rından bize daha yakın olabileceklerin ya da bunların hepsi bir yana, madem Avrupa Birliği'ne girerek liderlik rolünü oynayacağız, neden biz liderlik yaparak, bir Türk Birliği, bir başka bir birlik, buna benzer bir birliği neden oluşturamıyoruz, neden oluşturamıyoruz? Bunun yolu nedir? Yapmak mümkün mü? Yaparsak ne olur, yapmazsak ne olur? Gibi basit sıradan bir soru.

OTURUM BAşKANI- Sayın Hocam iki cümleyle cevap verecek. Buyurun.

Prof. Dr. HASAN ÜNAL- Güzel bir soru, arkadaşımızı tebrik ederim. Başkent Üniversitesi'nin aydın kafalı öğrencilerden birisi olduğu anlaşılıyor.

şimdi, benim sunumum sırasında bir cümle kullandım, "sinirlenip, kavağı kökünden budamamak lazım" dedim. O da şu anlama geliyordu: Bu Avrupalıların çifte standardına, aşağılamasına, kelimelerle oynamasına, yazılan metni başka yorumlamasına, aradan birkaç yıl geçtikten sonra 'biz öyle dememiştik' demesine falan sinirlenip, Avrupa Birliği'ne sırtımızı çevirmemeliyiz.

Ben Türkiye'de bu süreci en fazla eleştiren insanlardan birisiyim. Marifet bence şudur: Bir defa dış ticaret ve ekonomiyi meselenin odağına oturtmamız lazım. Duygusallıktan çıkmalıyız, Avrupa Birliği'ni bir medeniyet projesi, bir kimlik unsuru olmaktan çıkarmalıyız. Bu 50-60 sene önce belki gerekli bir bağlantıydı, bugün değil.

şimdi, yapmamız gereken şu: Dünyayla biz ne kadar daha çok ticaret yaparız, ne kadar daha çok ekonomik ilişki kurarız? Bu hesabı, kitabı yaptığımız zaman da Avrupa Birliği'ni bir blok olarak dışlayan bir planlama yapamayız, yapmamalıyız. Yaparsak bundan zararlı çıkarız. Bunun yerine Avrupa Birliği ile ilişkilerimizi ekonomik ve ticari alana indirgeyip, onu alıp, ona ilave ne yaparız diye Avrasya'ya bakmak lazım. Orada da illa Türk dünyası değil tek başına. O mutlaka önceliklerimizden birisi olmalı, onlarla kültürel bağlantılarımız, gönül birliğimiz, vesaire bunlar mutlaka dâhil olmalı. Bazen gönül de önemli. Ama Rusya'yı, Ukrayna'yı, İnan'ı, Çin'i, onları dışlamadan, beyefendinin az önce çok güzel isabetle söylediği gibi, üçüncü ülkelerle yapacağımız

dış ticaret anlaşmaları, sözleşmelerinde elimizin serbest olacağı yeni bir ilişki düzeni Avrupa Birliği ile kuralmalıyız.

Avrupa Birliği'ne kızarken, alternatif değil, "Avrupa Birliği'ne ilave ne getiririz" diye bakmalıyız. Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI- Ben teşekkür ederim.

Efendim bu toplantı ile AB'nin geniş bir şekilde irdelenmesine Başkent üniversitesi vesile oldular. Bu itibarla, bütün arkadaşlarıma, soru soranlara, panelistlere ve siz değerli dinleyicilere teşekkür ediyorum. Sabırsızlanmanızın bir karşılığı var. Bu konu sizin üniversitenizde çok ayrıntılı bir biçimde tartışıldı, bundan gurur duyabilirsiniz. Buyurun Sayın Rektörüm.

Prof. Dr. MEHMET HABERAL- Efendim, eğer öyle sabırsızlanma şeklinde bir izlenim yarattıysam özür dilerim. Verilen bilgiye göre dışarıda hava oldukça sıkıntılı imiş. Arkadaşlar bana mesaj gönderdiler "canlı yayında sıkıntı çekiyoruz, acaba nasıl ayarlama yapalım?" dediler. Çünkü rüzgâr olunca, malum iletişim hatlarında problem çıkıyor. Televizyonumuz Kanal B grubuyla işbirliği yapmak durumunda kaldık. Dolayısıyla, benim rahatsızlığım değil, tersine bu panelden çok gurur duydum ve özellikle size ve bütün panelistlere çok teşekkür ediyorum.

Buradaki çok değerli, ülkemizin bugünkü noktaya gelişinde katkısı olan bakanlarımıza, siyasetçilerimize, bürokratlarımıza gerçekten çok teşekkür ediyorum. Tabii Avrupa Birliği konusunda özellikle zati âlinizin gerçekten çok önemli çabaları oldu. Siz tabii bunları hep konuşurken, ben de hep Avrupa böyle medeniyet; medeniyetin bir hedefi olarak gösteriliyor diye düşündüm; tabii öyle söyleniyor. Zaman zaman da panelde gündeme geldi.

Ben tarihi biraz fazla seven kişiyim. Böyle hep o tarih gözümün önünden geçti ve o imparatorlukları kuran, hâlâ daha birtakım sömürgelerin içerisinde bulunan bir Avrupa ve bugün dahi Avrupa'nın ortasındaki olaylar ve medeniyet dediğimiz, eğer bugün asrın medeniyeti olarak düşünüyorsak, yakın komşumuzda, komşularımızda cereyan eden olaylar. Tabii bunların, bu olayların bana göre bir başka boyutu oluyor.

Ben hep şunu düşünüyorum; hani bu birlikler denilince, aslında Avrupa Birliği değil de, bana hep menfaatler birliği gibi geliyor. Medeniyetler bütünleşmesi denilince, inanınız ben hep menfaatler bütünleşmesi diye değerlendiriyorum. Bunun çok çarpıcı bir örneğini size vereyim. Ülkemizde biliyorsunuz, belediyeler kentsel dönüşüm alanları, özellikle yeşil alanları ve ağaçlandırma alanlarını planlıyorlar; sözde “kentsel dönüşüm alanı” olarak planlarda değişiklik yapıyorlar... Şimdi ben onlara yeni deyim buldum. “Kentsel dönüşüm alanları değil, rantal dönüşüm alanları” dedim. Dikkat ederseniz, bunlar hep rantal dönüşüm alanlarına çevriliyor ve örnek verdim kendi çevremizden. Bu, tabii bana göre gerçekten dünya güçlerinin menfaatleri doğrultusunda, ki zaten burada oturan çok değerli siz siyasetçilerimiz de biliyorsunuz, özellikle dış politikada kesin hudutlar, dostluklar yoktur, ancak ülkelerin menfaatleri söz konusudur ve biz zaman zaman Sayın Ünal’la da uzun zamandan beri tartışıyoruz, acaba ülkemizde –aslında ağırımaya gidiyor bunu söylemek- demokratikleşme, özgürlük, daha rahat nasıl olabilir? Çünkü hep öyle söyleniyor. “Demokratikleşmeye daha fazla katkı sağlamak üzere Avrupa Birliği” falan denilince, hakikaten çok ağırımaya gidiyor.

Benim ülkem gerçekten demokratik ve özgür bir ülke. Buradan zaman zaman da söylüyorum: Biz bakın bu toplantıları yapıyoruz ve çok şükür yaptığımız bütün toplantıları nerede yaparsak yapalım, ister Başkent Üniversitesi’nde yapalım, ister Patalya otellerinde yapalım, ister başka otellerde yapalım, herkese açık yaparız. Çünkü bu toplantıların bir tek amacı var, acaba ülkemize daha fazla nasıl katkı sağlayabiliriz?

Dolayısıyla bu toplantılarda, özellikle bu toplantılara katılan büyükelçilerimiz, siyasetçilerimiz, bakanlık yapmış sizler hep şunu söylersiniz: Tabii, uluslararası düzeyde kesin hudutlar olmaz, ülkelerin menfaatleri çerçevesinde organizasyonlar yapılır.

Dolayısıyla, bana göre, tabii ben cerrah olduğum için işi biraz böyle keskin hudutlarla, hani nasıl ki ben giriyorum, takıyorum karaciğeri çıkıyorum, hastanın tedavisi tamam. Giriyorum, takıyorum böbreği çıkıyorum, benim işim bu. Biraz da ülkemizin olaylarını o çerçevede görüyordum. Aslında, bunu bu şekilde görmemin en önemli

sebeplerinden bir tanesi, Atatürk'ün söylediği şu ifadedir, ne dedi Atatürk? “Türk Çalış Güven Ögün” dedi.

Şimdi, eğer biz gerçek anlamıyla güçlü olursak, çalışırsak, ben inanıyorum ki, o zaman biz Avrupa Birliği'nin arkasından koşmayacağız; ya ne olacak? Avrupa bizim arkamızdan koşacak, “Aman ne olur, siz de bize katılın”; bunu onlar söyleyecekler.

Kusura bakmayın, bunları yaşıyoruz. Ben ilk konuşmamda ne dedim? Başkent Üniversitesi çok şükür rica eden değil, rica edilen bir kurum konumundadır. Kapıda bekleyen değil, kapıda bekleten bir konumdadır. Benim ülkem daha güçlü olmalı. Ben de bunu istiyorum. Atatürk, arkadaşları ve aziz şehitlerimizin kurup, her santimetrekaresinde birçok vatandaşımızın hayatı bulunan bu ülkeyi, o duruma getirmek durumundayız. Yani, başkalarının kapısında bekleyen değil; başkalarının kapısında bekleten bir Türkiye konumuna getirmek zorundayız.

Onun için konumuz gerçekten bu. Ben yine buradan söylüyorum; tabii burada Osmanlı İmparatorluğu ne oldu? Yıkıldılar; Osmanlı İmparatorluğu kendisi yıkılmadı. Yıkılırken, bana göre niye yıkıldı? Maalesef, hepimiz biliyoruz, bugün de aynı olayları yaşıyoruz. Oradaki o İmparatorluğu yönetenler, kendi ikballeri ve istikballerini düşündüler; ülkenin, istikbalini, istiklalini düşünmediler. Maalesef şöyle: Bu, dünyada da aslında böyle de, ben şöyle görüyorum: Benim ülkemde de son zamanlarda özellikle ikbal ve istikbalini düşünenlerin sayısı arttı ve ne diyorum? İnançlarını ve ilkelerini, sözde ilkelerini, kazançları uğruna kullanan insanların sayısı yoğun bir şekilde artmaktadır ve bunların hepsi de ülkemizin istiklalini zedelemektedir.

Ben buradan hep söylüyorum, şimdi bir kere daha söylüyorum. Eğer istiklalimiz yoksa bunların hiçbirisinin anlamı yoktur, zaten ikbalimiz de olamaz, istikbalimiz de olamaz. Onun için panelistlere çok teşekkür ediyorum ve ben burada, gerçekten bir kere daha bu toplantılardan öğrendim ki, benim Başkent Üniversitesi'nde geliştirdiğim, koyduğum parola doğrudur: Hafta yedi gün, gün 24 saat çalışmak zorundayız ve ilave ediyorum; ne diyorum: “Cumhuriyet eserlerle kutlanır, Atatürkçülük eserlerle olur, milliyetçilik de eserlerle olur.”

Ben Şimdi Avrupa'ya gittiğim zaman, Brüksel'e gittiğim zaman, BelĐika'ya gittiğimi zaman, Londra'ya gittiğim zaman, Madrid'e gittiğim zaman, o sanat eserlerini görüyorum. Gerçekten diyorum ki Şuraya bakın, Şu eserler nasıl yapılmış? Ülkeler iŐgal edilmiş, toplanmıŐ, getirilmiş, insanlar kendi ülkelerini korumuŐlar; kendi Őahsiyetlerini korumuŐlar, eserler yapmışlar. Tabii ben Şunu söylemiyorum: Aman gidelim, falan ülkeleri alalım. O koca İmparatorluk'tan kala kala bu kadarı kaldı. Atatürk ve arkadaşları ancak bu kadarını, o koca İmparatorluk'tan bize emanet ettiler. Hiç olmazsa bunu, gerçekten Atatürk'ün söylediği gibi çağdaŐlaŐtıralım, koruyalım; zaten Ali ağabey de sonunda söyledi: Bakın, medeni, gerçekten medeni insan gibi düşünen, çağdaş, yani Avrupa değil, çağdaş. Ben Şunu bir kere daha söylüyorum: Ben tarihte okumadım ki başka bir lider, toplumuna, ona desin ki, asrın medeniyet düzeyine ulaŐacaksınız ve onu da aŐacaksınız. Atatürk'ün çizdiği Őablon, koyduğu çerçeve budur, bizim de görevimiz bu. Önce ülkemizi korumak.

Avrupa Birliği denildiği zaman, burada sayılanlar gerçekten çok ciddi ve birçok Şey de bizi zedeleyen konulardır. Ben buradan bir Şey daha söylüyorum: Değerli konuklar İstanbul'a gelen soluğu Diyarbakır'da alıyor ve maalesef orada da en üst düzeyde karŐılanıyor. Bizim ülkemiz üniter bir devlet değil mi? Biz ne diyoruz? Türkçe dil bayrağımızdır, başka birŐey söz konusu mu? Sayın Ali Bey söyledi, ne dedi? Ülkede azınlıklar tarif edilmiştir; Lozan'la tarif edilmiştir. Ama Şimdi o Avrupa, Avrupa dediklerimizin ülkemizde yarattığı konular belli.

Özetle; biz ne kadar güçlü olursak, ülkemizin geleceğine de o kadar çok katkı sağlarız ve o birlikler hangi Şekilde olursa olsun, onlar da her zaman bizim kapımızı çalmak zorunda kalırlar.

Ben bir kere daha başta Sayın Ali Bozer ağabey olmak üzere bütün panelistlere teşekkür ediyorum, sizlere de teşekkür ediyorum. Başkent Üniversitesi olarak biz, burada da olduğu gibi sadece bilim üretmekle kalmıyoruz. Gerçekten, Başkent Üniversitesi'nin öğretim üyeleri bugün, uluslararası düzeyde öğretim üyesi başına, uluslararası düzeyde yayınladıkları, uluslararası makalelerin sayısı birin üzerindedir, inşallah bu sene ikiye doğru çıkacaktır. Yani, biz bir taraftan, gerçek anlamıyla bilim üretiyoruz. Diğer taraftan, birtakım ilklerin

altına imza atıyoruz. Diğer taraftan, ülkemizin ciddi sorunlarıyla de burada çok yakından ilgilimiz, bu da bizim görevimizdir ve bu uyguladığımız sistem içerisinde de yolumuza bugüne dek olduğu gibi, bundan sonra da devam edeceğiz, bunu da özellikle belirtiyorum, hepinize saygılar sunuyorum.

-----&-----